

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 27 DECEMBER 1922

No. 365

INHOUD

	Blz.
VERKEERSBELANGEN door <i>Ir. C. A. Jolles</i>	1104
Een Sinterklaas Surprise voor het reizend publiek door <i>H.</i>	1106
Het Rapport Pyttersen door <i>Tj. Pyttersen</i>	1107
De geldelijke uitkomsten van het Staatsspoorweg (S.S.)- bedrijf in Indië door <i>S. A. Reitsma</i>	1110
Gulden contra Mark door <i>Jhr. F. W. L. de Beaufort</i> ..	1111
Canada als land van vestiging voor Noord-Europeaanen en zijn immigratiepolitiek door <i>Jhr. J. C. C. Sandberg</i>	1111
Londensche Correspondentie	1114
AANTEKENINGEN:	
Het prijsverloop in de Vereen. Staten van 1810-1921	1114
Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwar- taal 1922, in Suriname ..	1115
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	1116
MAANDCIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	1117
Handelsbeweging over de maand November 1922	1118
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1119-1126
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

BERICHT.

Met het oog op Nieuwjaar zal het volgend nummer
Donderdag 4 Januari 1923 verschijnen.

28 DECEMBER 1922.

Ook deze week bleef de geldmarkt weder vast. Par-
ticulier disconto noteerde regelmatig 3½ pCt., her-
haaldelijk moest echter ook 4 pCt. toegestaan worden.
De prolongatienoteering was meestal 4 pCt.; een en-
kelen dag werd 3¼ pCt. bijgenoteerd en een dag alleen
3¼ pCt. afgedaan.

* * *

De post binnenlandsche wissels op den heden gepu-
bliceerden weekstaat van de Nederlandsche Bank
geeft, na de daling van verleden week, thans weder

een vrij aanzienlijke stijging te zien. Het totaalcijfer
van dezen post, dat op 18 dezer f 196,8 miljoen be-
droeg, blijkt sindsdien tot f 217,2 miljoen te zijn op-
gelopen. De vermeerdering komt nagenoeg uitslui-
tend voor rekening van de Hoofdbank en laat zich ge-
heel verklaren uit de toeneming van de credietwischen
van den Staat; het bedrag der rechtstreeks bij de Bank
geplaatste schatkistpromessen steeg in de afgelopen
week tot f 62 miljoen.

De beleeningen vertoonen, klaarblijkelijk in verband
met de naderende maandswisseling, een stijging van
f 5,5 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk
liep met f 2,3 miljoen op. Het hoofd munt en
muntmateriaal en de post papier op het buitenland
bleven vrijwel onveranderd. De diverse rekeningen on-
der het actief namen met f 4,3 miljoen af.

De biljettencirculatie steeg in de afgelopen week
met f 6 miljoen; de rekening-courant saldi met f 17,9
miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met
f 4,8 miljoen.

* * *

De overdreven optimistische stemming voor mar-
ken van Maandag moest Dinsdag voor een uitgespro-
ken pessimistische plaats maken. Het inzicht, dat noch
voor het één noch voor het ander voldoende grond was,
deed daarna eerst den koers weder sterk oploopen,
maar veroorzaakte later toch weder een lichte reactie.
Parijs en België liepen steeds in dezelfde richting
mede.

In de gestadige daling van den dollarkoers kwam
deze week aanvankelijk een keer en een koers van
2,52½ werd weder gezien. Daarna trad echter op-
nieuw een regelmatige, langzame daling in. Ponden
bleven ook deze week weder vast.

LONDEN, 22 DECEMBER 1922.

De vraag naar liquide middelen kon gedurende de
afgelopen week zonder moeite voldaan worden en
het is dan ook te beschouwen als een zuivere voor-
zorgsmaatregel, dat zoowel des Woensdags als des
Donderdags een klein bedrag bij de Bank of England
werd opgenomen. De noteringen voor daggeld en
zevendaagsch geld ondergingen geen wijziging. De
discontomarkt bleef vast.

Treasury Bills 3-mnds.	2½ pCt.
Daggeld	1¼—1½ pCt.
Zevendaagsch geld	1½ pCt.
2-mnds. prima bankaccept	2 ⁰ / ₁₀ — ⁵ / ₁₀ pCt.
3-, 4-mnds. prima bankaccept ..	2 ⁰ / ₁₀ — ⁵ / ₁₀ pCt.
6-mnds. prima bankaccept	2 ⁵ / ₁₀ pCt.
3-, 4-mnds. handelswissels	3—3½ pCt.
6-mnds. handelswissels	3¼—3½ pCt.

VERKEERSBELANGEN.

Bij de interpellatie op 19/20 October 1922 door het lid *Van Braambeek* in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden omtrent de exploitatie-tekorten der Nederlandsche spoorwegen en de wijze waarop die zullen worden gedekt, werd door den interpellant ook aangevoerd:

„dat de Regeering door het aanleggen van water- en land-„wegen, waarvan direct zoo goed als niets terugvloeit in „de Staatskas, maar waarvan concurrentie-inrichtingen als „auto-ondernemingen en binnenschipperij de directe voor-„deelen ondervinden, in ons land een toestand geschapen „heeft, waarbij de concurrenten van de spoorwegen in bui-„tengewoon gunstige conditie worden geplaatst.”

Gewezen werd daarbij op een voorbeeld in zake een autobus-onderneming tusschen de twee aan dezelfde spoorlijn gelegen plaatsen Harmelen en Utrecht, voor welke onderneming de gemeente Harmelen een subsidie zou gaan verleen.

De Minister heeft daarop o.a. geantwoord, dat bij de Regeering de vraag was gerezen of het niet tijd is het geheele verkeersvraagstuk eens onder oogen te zien.

Door het lid *Van der Waerden* werd het punt van het verkeer over land- en waterwegen uitvoerig principieel besproken; het lid *Mr. Van Dorp* wenschte geen terugkeer tot het heffen van land- en watertollen, omdat zij daarin zag belemmering van het verkeer, waartegen de baten niet zouden opwegen.

Het lid *Bongaerts* verklaarde aan het slot van een zakelijk betoog — waarin hij, met opsomming van verschillende voorbeelden, uiteenzette dat geenszins alle door het Rijk aan onze groote rivieren uitgevoerde werken geschied waren in het uitsluitend belang van het verkeer te water — dat hij het toejuichte dat de Regeering voornemens scheen het geheele verkeersvraagstuk uit een algemeen oogpunt van economie te doen bezien.

Het lid *Oud* zag in het heffen van rechten voor het gebruik van land- en waterwegen slechts een verkeersbelasting, welke zwaar zal drukken op het economisch leven.

Het lid *Troelstra* was van oordeel dat aan „onze zwaar gedrukte binnenschipperij” reeds in den vorm van kadegelden, liggelden, sluisgelden en bruggelden lasten zijn opgelegd, waarnaast hij nieuwe lasten totaal onaannemelijk acht en niet in overeenstemming met de financieele en verkeerspolitiek van de S. D. A. P.

Dit een en ander kan m.i. aanleiding geven tot de verwachting dat binnen niet langen tijd het verkeersvraagstuk in ons land uit een algemeen economisch oogpunt zal worden in studie genomen en deze studie eventueel tot belangrijke maatregelen zal leiden.

In die omstandigheden mogen eenige opmerkingen, waarbij ik alle partijpolitiek uitschakel, in zake dit vraagstuk hier wellicht niet misplaatst zijn, zelfs als deze opmerkingen zich voorshands allicht niet in algemeene instemming zullen kunnen verheugen, doordat zij zich niet op het standpunt stellen dat alle „tolheffing” op waterwegen en landwegen uit den boeze is. Daarbij zij echter dadelijk opgemerkt, dat zij geenszins den terugkeer tot vroegere toestanden bepleiten.

Laat ons dan in de eerste plaats het verkeer te water bespreken.

Onder de in ons land zeer talrijke wateren waarop scheepvaart wordt uitgeoefend zijn er slechts weinige, welke bepaaldelijk ten behoeve van de scheepvaart zijn aangelegd of verbeterd.

Bij onze groote rivieren was het technisch ingrijpen omstreeks de helft van de 19e eeuw in de eerste en voornaamste plaats geboden door de belangen der landstreek waaraan ijsgang en hoog opperwater zeer belangrijke schade toebrachten, welke men reeds eeuwen lang tevergeefs door aanleg en verbetering van dijken trachtte te verhoeden. „De stroombanen

zelve verbeteren” was het wachtwoord dat in de rapporten der Inspecteurs van den Waterstaat van 1850 en 1861 werd gesteld en op uitnemende wijze toegelicht.

Dat met die verbetering de toestand voor de scheepvaart evenzeer gebaat werd is uit den aard der zaak duidelijk en daarnaast is dan ook verklaarbaar dat, waar met betrekkelijk geringe middelen vastlegging van een voor de scheepvaart gunstige gesteldheid mogelijk bleek, ook daartoe werd overgegaan. De zorg voor de dijken kwam nimmer ten laste van het Rijk, tenzij waar historische toestanden deze tot het Rijk hadden gebracht. Herstelling van doorbraken in dijken bleef evenzoo ten laste van degenen, wier landen door de dijken werden beschermd. Gelijke regel werd gevolgd ten aanzien van beschadiging door stormvloeden, o.a. nog in 1916.

Bij aanleg van kanalen bepaaldelijk ten behoeve van de scheepvaart bleven zeer zelden de belangen van de afwatering buiten aanmerking, bijv. ook niet bij het Noord-Hollandsch kanaal, het Noordzeekanaal, het Merwedekanaal.

Als kanalen die inderdaad voor de afwatering geen belang of nut hebben zou men misschien alléén maar het Zuid-Bevelandsch kanaal en het kanaal door Walcheren kunnen noemen, maar deze hebben hun ontstaan te danken aan internationale verplichtingen.

Gelijk bekend is zijn door de wet van 22 Juli 1899 (Stbl. No. 173) alle scheepvaartrechten op de Rijkskanalen met ingang van 1 Mei 1900 afgeschaft, nadat reeds bij de wet van 28 Juni 1890, (Stbl. No. 96) de tolheffing op het Noordzeekanaal gedeeltelijk en bij die van 28 Juni 1893 (Stbl. No. 110) geheel was afgeschaft. Voor zooveel ik heb kunnen nagaan is dit voorbeeld niet of slechts in zeer enkele gevallen door andere besturen of door particulieren gevolgd. Het schijnt mij toe dat evenmin kan gezegd worden dat de sedert vrij regelmatig tot aan het jaar 1914 op onze hoofdwaterwegen voortschrijdende ontwikkeling van het verkeer te water, bepaaldelijk aan het afschaffen van de kanaalrechten is toe te schrijven. Natuurlijk gelden daarvoor geheel andere redenen en ik kan evenzoo niet inzien dat de tegenwoordige malaise in alle verkeer en onderneming verband zou kunnen houden met het al of niet bestaan van de scheepvaartrechten, die thans nog in ons land geheven worden. Dat het er intusschen met de scheepvaartrechten zonderling naar toe is gegaan, kan niet worden ontkend.

In de eerste plaats met de onderscheiding tusschen „natuurlijke” scheepvaartwegen en „kunstmatige” scheepvaartwegen. Zoo heette het Noordzeekanaal, wegens kosten van aanleg en verbetering in de eerste vijftig jaren van bijna 60 millioen gulden, een kunstmatige scheepvaartweg en de Rotterdamse Waterweg, waarvan de inrichting tot scheepvaartweg voor de groote vaart benevens het onderhoud in de eerste vijftig jaren meer dan vijftig millioen gulden heeft gekost, een natuurlijke scheepvaartweg. Dus . . . op den eersten werden vaartrechten geheven, op den anderen niet.

Zoo is vrijwel regel dat men rechten betaalt naar de grootte van het vaartuig, niet naar de grootte van de lading, ja zelfs voor een ledig schip evenveel als voor een geladen schip. Geraakt men met een geladen schip in eenig vaarwater dat niet voldoende op het normale peil gehouden is, dan moet men een deel der lading op een ander (ledig) vaartuig overbrengen en aldus extra kosten maken en bovendien voor beide vaartuigen rechten betalen. In België vaart men tegen een gering recht met een ledig schip het geheele land rond; rationeel, want met een ledig schip verdient men niets. Aan heffing per ton-kilometer, gelijk in Duitschland regel is, schijnt in Nederland nooit iemand te hebben gedacht.

Ik blijf met de Staatscommissie in zake het binnenschipperij-bedrijf van meening — blz. 163 van haar rapport van 6 November 1911 — dat het heffen van

scheepvaartrechten als op de openbare vaarwaters in Nederland geschiedt, uit een algemeen oogpunt niet is af te keuren.

Ik ga verder, door het afschaffen der rechten op de Rijkswateren, gelijk dat in 1900 geschiedde, minder doelmatig te vinden dan ik zou gevonden hebben het wegnemen van misstanden bij die heffing, zoowel op Rijkswateren als op andere, door het invoeren van een regelmatig systeem van heffing, met vereenvoudiging van de wijze van inning, waarbij dan tevens de belangrijke scheepvaartwegen, die nog niet in handen van het Rijk zijn, daarin moesten worden overgebracht.

Ons land is door den handel groot geworden; eerst lang na de Gouden Eeuw zijn nijverheid en landbouw ook belangrijk tot de algemeene welvaart gaan bijdragen, maar is het daarom noodzakelijk dat de belangen van den handel steeds als de belangen van het geheel worden beschouwd en dus ten volle uit de algemeene kas worden gediend? Waarom zou niet ook het handelsverkeer nog bepaaldelijk daarin bijdragen?

Men zegt dat zulks tegenwoordig wel geschiedt en wijst dan op de 10 tot 40 pCt., welke Amsterdam en Rotterdam bijdragen in de kosten van latere verbeteringen van de scheepvaartwegen, die hun toegang tot de zee geven, maar deze bijdragen zijn geene bijdragen bepaald van den handel, doch slechts weder uit de algemeene kas; dan niet van het Rijk, doch van den kleineren kring, de gemeente. Feitelijk dus naar dezelfde grondslagen als de andere.

Alleen de 6½ miljoen gulden gevorderd als bijdrage voor den aanleg van het kanaal naar Twenthe komen voor een belangrijk deel rechtstreeks uit de zakken der belanghebbende industrieelen, al gaven daarnaast ook eenige gemeenten bijdragen in die som.¹⁾

Ik denk er niet aan om tegen te spreken dat er onder onze kooplieden mannen zijn van uitnemende bekwaamheid en onvermoeiden arbeid (ook begaafd met avontuurlijken zin, gelijk een zeer bevoegde onder hen als noodzakelijk noemde op 16 November 11. in de Handels-Hoogeschool te Rotterdam) maar moet dáárom bij de economische maatregelen onzer Regeering steeds het handelsbelang alléén heerschen? Zijn het nog altijd de provinciën Holland, die de richting van het Nederlandsch Regeeringsbeleid op economisch gebied bepalen?

In Duitschland wordt geen scheepvaartkanaalontwerp voorgesteld of het gaat steeds vergezeld van eene rentabiliteitsberekening; voor de tolheffing neemt men dan veelal als basis het over 15 jaren te verwachten verkeer om hiernaar onderhoud en afschrijving op de aanlegkosten te bestrijden. Toch kan geenszins worden gezegd (ik spreek natuurlijk over de periode vóór 1914), dat die tollén daar eene krachtige ontwikkeling van het vrachtverkeer te water of den bloei van handel en nijverheid belemmeren.

In Frankrijk is men ook al teruggekomen van vroeger vrije kanaalvaart.

In de tweede plaats is het verkeer op de landwegen te beschouwen.

Daar heeft vanouds tolheffing gegolden, te voldoen in handen van een barsch of vriendelijk gezin wonend aan den weg in een liefelijke woning naast een moestuin en een onder het lommer daarnaast verscholen priëel. Daar woonde dan de tolgaarder of tolpachter met zijn gezin; werkelijk menigmaal een idylle als het maar niet zoo'n dure manier was om het tolgeld bijeen te krijgen.

Aan deze idylle langs de Rijkswegen heeft ook de

¹⁾ Ik meen mij te herinneren dat, enkele jaren geleden, toen het bij het Gemeentebestuur van Rotterdam aanvankelijk niet erg vlotte met het verleenen van de gemeentebijdrage in de kosten der thans onderhanden verbetering van den Rotterdamschen Waterweg, de Rotterdamsche handel door aanbidding van een bedrag van f 500.000 gang in de zaak trachtte te brengen.

meergenoemde wet van 22 Juli 1899 (Stbl. No. 173) een einde gemaakt door het afschaffen van die tollén. De tolhuizen zijn verkocht of afgebroken — ze waren ook nog al eens rechte sta-in-den-weg — en het is niet aan te nemen dat iemand ze nog terugwenscht.

In de provincie Noordbrabant waren de wegtollén reeds afgeschaft bij Statenbesluit van 16 November 1870 (bekrachtigd bij de wet van 16 Juni 1872, Stbl. No. 62). In de plaats van deze tollén kwam het tot eene provinciale paardenbelasting. Aan het Rijk moest door de Provincie jaarlijks f 28.000 worden betaald wegens derving van de tollén op de Rijkswegen, welke betaling, in verband met de genoemde wet van 1899, met 1 Mei 1900 verviel.

Deze Noordbrabantsche paardenbelasting werd in 1910 vervangen door eene provinciale weggeldverordening (in verband met art. 126 septies van de Provinciale Wet), waarbij niet alleen paarden doch ook rijwielen, motorrijwielen en auto's getroffen worden. Dit weggeld is niet alleen verschuldigd door in Noordbrabant wonende weggebruikers, maar ook door elders wonenden, welke meer dan 15 dagen per, jaar van de provinciale wegen in die provincie gebruik maken. Sedert is eene soortgelijke belasting in 1920 ingevoerd in de provincie Groningen, terwijl Overijssel, Gelderland, Utrecht en Limburg zoodanige invoering overwegen.

Aanleiding tot deze belastingen geeft ongetwijfeld de buitengewone stijging van de onderhoudskosten, waartoe mede het in de laatste jaren zeer sterk toegenomen verkeer met zware vrachtauto's bijdraagt. Deze onderhoudskosten — buiten rekening latende de loonen der wegwerkers — zijn voor de provinciale wegen in Noordbrabant, Groningen en Overijssel in de laatste 5 à 6 jaren meer dan verdrievoudigd. Dit zijn geenszins provinciën, welke voor slechte wegen bekend staan, eerder het tegendeel.

Bovendien zijn thans in Noord-Brabant alle provinciale wegen, krachtens art. 4b van de Motor- en Rijwielwet, gesloten verklaard voor motorrijtuigen van meer dan 1700 KG. eigen gewicht, globaal gelijk geacht met de maximum te vervoeren belasting. Deze bepaling zal eerlang daar wel tot alle wegen worden uitgestrekt, uitgezonderd dan de Rijkswegen, omdat Gedeputeerde Staten daarover niet bevoegd zijn.

Zóó als het thans gaat kan het, werkelijk niet langer; ook de groote Rijkswegen zijn, op misschien enkele uitzonderingen na, voor het tegenwoordig verkeer met zware vrachtauto's niet meer voldoende en het gaat niet aan, de thans meer en meer op den voorgrond tredende eischen ten volle uit de algemeene kas te willen bestrijden; ook de weggebruikers zullen afzonderlijk moeten bijdragen. Ik verlang daartoe nu niet zoozeer de liefelijke tolhuisjes terug, maar mij schijnt het noodzakelijk dat door eene bepaalde wegbelasting een deel der gevorderde uitgaven wordt bestreden.

Daarnaast zal intusschen eene classificatie der wegen naar de mate van hun belang voor het verkeer niet achterwege mogen blijven en in verband daarmee voor elken weg, of wegencomplex, een maximum gewicht van vrachtauto's zijn vast te stellen; vermoedelijk zal daarbij de eisch van luchtbanden wel onvermijdelijk zijn.

Aan den anderen kant sta dan ook de verplichting om de wegen voor het toe te laten verkeer in te richten en dan zal ook het motorrijtuig zijn plaats op ons biljet van de personeele belasting, naast het pleziervaarttuig en het biljart moeten verlaten om elders een plaats te vinden op een biljet van wegbelasting, waarvan de opbrengst gestort wordt in een wegenfonds. Dit alles alzoo te regelen bij eene Rijkswet, gelijk in Frankrijk, Engeland en Duitschland reeds in beginsel is aanvaard en wel binnenkort tot uitvoering zal komen.

Het is niet mijne bedoeling mij te zeer in de technische zijde van eene weggeldheffing te verdiepen — mijn doel was meer de economische zijde van het

het afdalend barème te wijten, doch aan het verschil in tariefsysteem der beide concurrenten, ook wat betreft de reductie voor retourkaarten, waardoor talloze vrachtprijzen onnoodig moesten worden verlaagd; na de sedert plaats gegrepen unificatie heeft een op een afdalend barème gebaseerd tarief niet veel ingewikkelder te zijn dan het huidige. Bovendien mag gevraagd worden of een zoo ver gedreven eenvoud als thans bestaat, en die als een reactie tegen de vroegere ingewikkeldheid en groote verscheidenheid van reizigerstarieven is te beschouwen, in dit geval wel het kenmerk van het ware is.

Of men reist over lange of korte afstanden, met den moosten snel- dan wel in den miserabelsten boemeltrein, op hoofd- dan wel op locaalspoorwegen, in een comfortabel rijtuig dan wel in een dat zijne laatste levensdagen ergens in de provincie slijt, op een traject waar een dergelijke treinfrequentie heerscht, dat men een spoorgids niet noodig heeft, dan wel op een baanvak waar een viertal reisgelegenheden per dag bestaan, steeds betaalt men per kilometer eenzelfde prijs.

Hierin zal — en daarmee komen wij aan de tweede toezegging — in het aanstaande voorjaar eenige verandering komen door de invoering van het buurtverkeer; dit buurtverkeertarief, de bekende eendaagsche retourkaarten, is reeds sedert 1 Januari van dit jaar in het Nederlandsch reizigerstarief opgenomen en wel met prijzen van f 0,05 cent¹⁾ per KM. voor wat de 3e klasse betreft, maar werd tot dusverre²⁾ nog niet ingevoerd.

Het bestond vóór den oorlog op het geheele Nederlandsche spoorwegnet en gaf toen baanvaksgewijs een zeer belangrijke verlaging, terwijl die baanvakken niet eng werden opgevat, (zoo werden bijv. trajecten als Amsterdam-IJmuiden, Leeuwarden-Peperga, Heerenveen-Meppel, den Haag-Rotterdam, Zwolle-Almelo, enz. als een buurtverkeer-baanvak beschouwd) en op de locaalspoorwegen dit tarief zelfs onbeperkt gold; de internationale en de overige belangrijke snel-treinen waren van dit buurtverkeer uitgezonderd, doch ook hier heerschte een ruime opvatting, zoodat dit tarief een vrijwel algemeene verlaging voor eendaagsche retourkaarten op de korte afstanden gaf; het was wederom een troetelkind van H.S., door S.S., die tevoren een; althans op de wijze waarop het in toepassing werd gebracht, niet levensvatbaar en financieel nadeelig buurtverkeer van een geheel ander systeem had gehuldigd, bij de unificatie der reizigerstarieven overgenomen.

Dit zeer geslaagde buurtverkeertarief (waarvan de prijs 2,5 cent per KM. in de 3e klasse was) zal thans, zij het ook met 100 pCt. hooger eenheidsprijzen, worden ingevoerd, echter geleidelijk en niet direct op alle baanvakken; hier schuilt een addertje onder het gras.

Immers in tegenstelling met het lange-afstandsverkeer is dit buurtverkeer uitermate voor ontwikkeling en voor concurrentie van andere vervoermiddelen (tram, rijwiel, auto) vatbaar; doch deze beide argumenten voor het herstel van een buurtverkeertarief klemmen uit den aard der zaak het meest voor de lijnen nabij de groote steden, voor het centrum des lands, en nu zou het zeker in hooge mate te betreuren en irrationeel zijn, indien bij de blijkbaar voorgenomen selectie, alleen de bedoelde commercieele overwegingen zouden voorzitten en een groot deel van de lijnen in de buitenprovinciën van het buurtverkeertarief althans voorshands verstoken zouden blijven. Daardoor toch zou daar, waar het publiek, zowel wat quantiteit als kwaliteit van reisgelegenheden aangaat, in zooveel ongunstiger positie verkeert dan in het centrum des lands (men vergelijkte bijv. Rotterdam-

¹⁾ Zoolks bekend is de normale eenheidsprijs per KM. voor heen en terug thans 6,5 cent.

²⁾ Behalve in den vorm van 10-rittenboekjes op de baanvakken Utrecht—Bilthoven, Utrecht—Zeist, Utrecht—Baarn.

den Haag met Zwolle-Almelo) en waar de noodzakelijkheid om te reizen dikwijls grooter en het publiek financieel zwakker is, meer moeten worden betaald dan in die meer bevoorrechte streken.

Vóór 1911 gold op de locaalspoorwegen een lager barème dan op de hoofdspoorwegen¹⁾, en ook nadien bleef dit beginsel bestendig doordat het buurtverkeertarief in genoemd jaar voor de locaalspoorwegen onbeperkt werd ingevoerd, en thans zou men dan den omgekeerden weg volgen en dat terwijl juist bij locaalspoorwegen de streek gemeenlijk financieel krachtig voor den bouw heeft bijgedragen.

Op grond van een en ander is het te hopen, dat indien eene selectie noodig is en commercieele overwegingen tot eene selectie in bovenbedoelden zin zouden moeten leiden, daarnevens ook aan overwegingen van publiek belang, als bij de belofte van degressie vermoedelijk zullen hebben gegolden, het oor zal worden geleend.

H.

HET RAPPORT PYTTERSEN.

(Een antwoord op de beschouwing van den heer Kasteleyn.)

Tegenover de kritische beschouwing, die de heer J. S. C. Kasteleyn in het nummer van 6 December jl. heeft gegeven van mijn aan de Regeering uitgebracht Suriname-Rapport, wil ik het een en ander uit het rapport plaatsen, en hieraan tevens enkele opmerkingen toevoegen.

Suriname is een land dat voor verschillende tropische cultures zeer gunstige factoren bezit, waar tegenover het arbeidsvraagstuk als ongunstige factor staat.

Zoolang het geoorloofd blijft om op de tegenwoordige voorwaarden Javaansche arbeiders onder contract aan te voeren, zal het aan ondernemers van op breede basis opgezette landbouwbedrijven — onder benutting van handenarbeid in een vorm als thans geschiedt — mogelijk zijn een zekere levensvatbaarheid der bedrijven aan te toonen. Die ondernemers dienen echter rekening te houden met de kans, dat binnen afzienbaren tijd de contractarbeid wordt afgeschaffd, een afschaffing, die wellicht kan worden geremd, maar m.i. niet is tegen te houden. Het gevolg daarvan zal een verhooging der arbeidskosten zijn, waardoor de levenskansen der ondernemingen kleiner wordt.

Vooruitziende ondernemers zullen daarom maatregelen dienen te treffen, door welke de afschaffing van den contractarbeid met gerustheid kan worden tegemoet gezien. De cultuurondernemers in het naburige Britsch-Guiana (Demerary) hebben verzuimd dergelijke maatregelen te treffen, zoodat het moederland en direct of indirect onder Engelschen invloed staande landen de suikercultuur in Demerary door beschermende rechten moeten steunen, nu sedert 1918 het Britsch-Indische Gouvernement aan Britsch-Indiërs het emigreeren om elders contractarbeid te verrichten verboden heeft. Op een bescherming in dezen vorm mogen onze koloniale ondernemers nimmer van de zijde onzer Regeering rekenen.

Welke die maatregelen moeten zijn, zal ik straks met een enkel woord behandelen.

De Surinaamsche cultures kunnen in twee hoofdgroepen worden verdeeld, t.w. die,

- welke in hoofdzak blijven aangewezen op handenarbeid;
- welke levende kracht sparende middelen kunnen benutten.

De eerste kunnen wederom onderverdeeld worden naar gelang zij op zwaar polderland of op lichten

¹⁾ Voor de eerste 50 KM. 2 cent per KM. voor enkele reis 3e klasse en 3 cent voor retour.

„ „ volgende 50 KM.

(51 t/m. 100) 1,8 cent per KM. voor enkele reis 3e klasse en 2,7 cent voor retour.

grond worden gedreven. Op de laatste gronden zullen vele der middelen, welke de landbouwtechniek verschafft, kunnen worden benut, daar de terreinen geen hooge eischen aan drainage stellen en de grond meer geschikt is om met werktuigen te worden bewerkt, waar nog bij komt, dat de terreinen in het voorloopig voor cultures in aanmerking komende deel van Suriname vlak of licht golvend zijn.

Voor de cultures in het algemeen en voor de onder a. bedoelde, waartoe de langjarige als cacao en koffie behooren, in het bijzonder, dienen cultuurwetenschappelijke methoden te worden toegepast, (zie mijn rapport) welke zullen leiden tot productieverhooging per vlakte-eenheid, tot productverbetering, tot een meer bestand zijn der gewassen tegen ziekten, waardoor dus bij nagenoeg een zelfde onderhoud als thans, niet slechts hoogere opbrengsten, maar eveneens producten van hoogere marktwaarde worden verkregen.

Ook al zal het mogelijk zijn een groot deel der tot heden noodige levende kracht door machines te vervangen, dan toch zal aanvoer van werkkrachten van buiten moeten plaats vinden, temeer indien het cultuuroppervlak zich snel uitbreidt. In verband hiermede schreef ik in mijn rapport:

„Vóór alles is noodig het ontstaan van kapitaalkrachtige „particuliere landbouwondernemingen, in de eerste plaats „tot het drijven, met toepassing van de nieuwste technische „hulpmiddelen, van de suikerrietcultuur, waardoor in ruime „mate gelegenheid zal ontstaan tot verschaffing van goed „betaalden arbeid aan wel-onderlegd technisch personeel „en aan z.g.n. skilled labourers. De regeering bevordere de „totstandkoming van dergelijke ondernemingen met alle te „Haren dienste staande middelen, o.a. door zooveel mogelijk „er zorg voor te dragen, dat die totstandkoming niet be- „lemmerd worde door gebrek aan werklieden. Deze dienen „dus aangevoerd te worden, zelfs in meerdere mate dan voor „de oogenblikkelijke behoefte noodig wordt geoordeeld, zoo- „dra vaststaat, dat zij bij aankomst in de kolonie goed be- „taald werk kunnen verrichten”, en verder: „Er moet m.i. „op gerekend worden, dat alle uit den aan- en terugvoer van „werklieden voortspruitende uitgaven in haar geheel ten „laste van de onderneming komen, zij het ook, dat de tegen- „woordige regeling, volgens welke het Gouvernement die „kosten voor een groot deel voor zijn rekening neemt voor „de naaste toekomst nog bestendig zal moeten blijven.”

Zoolang het blijft toegestaan arbeiders onder contract aan te voeren, later bij aanvoer van vrije arbeiders, steeds zal het een punt van uiterste zorg voor de ondernemers moeten uitmaken om de beste werkkrachten aan hunne bedrijven te binden, hetgeen zal kunnen geschieden door hen op of in de onmiddellijke nabijheid van de ondernemingen woningen met een stuk bouwgrond als wel een belang in de onderneming te geven. Onder dit laatste versta ik, dat ieder dier arbeiders met zijn gezin, eventueel bijgestaan door onder hem werkende en door hem betaalde werklieden, een stuk aanplant in onderhoud bekomt onder contróle van de zijde der eigenaren, terwijl daarvoor als vergoeding een tevoren vastgesteld percentage van den oogst wordt uitgekeerd, hetzij in natura, hetzij in contanten en dan berekend tegen den marktprijs (eener hoofdmarkt) van den dag van levering. Het komt mij voor dat in deze richting — het geldt hier cultures welke grootendeels op handenarbeid zijn aangewezen — een oplossing moet worden gezocht, temeer waar de tijden voorbij zijn, dat een grootendeels van de ondernemers zeer afhankelijk arbeidsleger is te vormen, dat daardoor tegen elk aangeboden loon zijn werkkraft beschikbaar moet stellen. Het voordeel der methode is, dat de kostprijs van de producten met den marktprijs op en neer gaat. Deze werkwijze wordt in meerdere tropische cultuurlanden — naar omstandigheden gewijzigd — sedert jaren met goed gevolg toegepast. Zij is echter slechts daar in te voeren waar de cultures, evenals in Suriname, eenigszins extensief kunnen worden gedreven. Zoo wordt bijv. het grootste deel van het suikerriet op Cuba op met bovenomschreven methode overeenkomende wijze aan de fabrieken geleverd.

Zoolang de ondernemer beschikt over contractarbeiders voor wie hij doorlopend werk moet hebben, leidt het gemengde cultuur-bedrijf tot betere benutting der werkkrachten. Ik schreef daaromtrent ongeveer het volgende:

„Waar verder een groot aantal cultuurgewassen, zoowel „op zwaren als lichten grond naast elkaar kunnen worden „gedreven, zal het mogelijk zijn uitgebreide ondernemingen met gemengde bedrijven in het leven te roepen, waar „door het risico verdeeld kan worden. Een ander voordeel „van die mogelijkheid is een meer economische benutting „van werkkrachten, waarmede bedoeld wordt, dat de arbeiders gedurende den tijd, dat een bepaalde cultuur minder „werkkrachten vordert, bij een andere cultuur worden te „werk gesteld, terwijl voorts de omstandigheid, dat het be- „heer in één hand kan worden gelegd, tot een vereenvoudig- „de, minder kostbare administratie leidt. Ook opslag en „afschep van producten worden daardoor goedkooper, ter- „wijl verder de verpleging van de arbeiders minder uitgaven „zal vereischen.”

De kans is groot, dat de onder b. bedoelde cultures, waaronder die van suikerriet een voorname plaats inneemt, in hooge mate van de vorderingen, welke de landbouwtechniek de laatste jaren heeft gemaakt, partij kunnen trekken. Tot 1921 was het mogelijk met de middelen, welke deze techniek verschafte, op lichte en middelzware gronden een groot deel der vóórdien noodige levende kracht door mechanische te doen vervangen. Waar nu naast de zware zeer vruchtbare alluviale klei in Suriname lichte gronden voorkomen, van welke de cultuurwaarde door mij kon worden aangetoond, was het m.i. rationeel, dat werd voorgesteld om na te gaan wat met machines op dergelijke grond kon worden bereikt en op hoeveel de kostprijs der producten kwam te staan. Even rationeel is het, dat thans door mij wordt voorgesteld om de waarde van landbouwmachines te beproeven op zwaren alluvialen kleigrond, waarvan ongeveer 1½ miljoen HA. in de kolonie wordt aangetroffen, nu op de zwaarste kleigronden op Java met machines gunstige resultaten werden verkregen. Deze resultaten waren mij vóór mijn vertrek naar Suriname ten deele bekend, zoodat ik bij aankomst in de kolonie spoedig onderzocht of het type kleigrond aldaar ongeveer overeen kwam met het mij bekende Java-type. Dit onderzoek bevestigde mijn vermoeden, dat het laatste type over het algemeen zwaarder was dan dat van Suriname. De op Java in de suikercultuur verkregen resultaten hebben zich verder in gunstigen zin ontwikkeld. Het is hier de plaats erop te wijzen, dat wat met machines op zwaren grond te bereiken valt op lichter gronden tegen minder kosten en beter te bereiken is. Hierdoor komen lichtere Surinaamsche gronden, die overigens in voldoende uitgestrektheid voorkomen (meerdere gegevens dan tot nog toe door mij in mijn artikelen medegedeeld volgen in „De W.-I. Gids”) en die, de oude literatuur bewijst het, cultuurwaarde bezitten, voorloopig althans voor proefnemingen niet in aanmerking.

Een deel van het zeer vruchtbare, laag gelegen, alluviale kustgebied van Suriname, dat daarom, wil men het voor cultuur benutten, op eenvoudige wijze moet worden ingepolderd, is met bosch bedekt, terwijl een ander deel bestaat uit gras- en biezenvelden, waartusschen hier en daar licht bosch voorkomt. Ten einde de veel geld en arbeidskracht verslindende ontginning te ontloopen, heb ik getracht iets naders omtrent de z.g.n. open terreinen, als die gras- en biezenlanden genoemd worden, te ontdekken. Vast staat dat dergelijke terreinen over een uitgestrektheid van ettelijke tienduizenden HA. in het kustgebied worden aangetroffen, van welke een deel niet slechts gunstig gelegen is, maar waaromtrent eveneens zekerheid bestaat, dat zij een hooge cultuurwaarde bezitten. Het is daarom dan ook te verdedigen dat het onderzoeken dier terreinen wordt voortgezet. Het bepalen van dergelijke landen kan middels baggermachines geschieden, zooals in Suriname nog slechts zelden, doch

in Britsch-Guiana veel toepassing vindt. Eene dergelijke bepoldering zal vermoedelijk f 200 tot f 100 per HA. bedragen, naar gelang gebruik gemaakt wordt van handenarbeid of van mechanische hulpmiddelen. Deze cijfers werden mij van deskundige zijde in de kolonie verstrekt. De heer Kasteleyn schrijft op blz. 113 van zijn lezenswaardig rapport omtrent inpolderen van gronden op het biezeland in de Nickerievlaakte:

„De van Drimmelenpolder ter grootte van pl.m. 550 HA. in Nickerie, aangelegd door het Gouvernement, kostte pl.m. f 60,— per HA. aan aanleg.”

Waar deze aanleg geheel met handenarbeid is geschied, kwam mij dit cijfer wel wat laag voor. Bij informatie bleek mij dat hiervoor zeer waarschijnlijk andere fondsen gebruikt waren. Er werd mij voor middels handenarbeid bepodderd biezeland een bedrag van ongeveer f 200 per HA. becijferd.

Gegevens omtrent open-terreinen zijn — voor zover deze konden worden opgenomen — in het laatste December-nummer van „De W.-I. Gids” te vinden. Ook in mijn rapport besprak ik deze terreinen in het kort en noemde ik daarin o.m. de Noord-Commeweyne- en de Nickeriestreek. Omtrent deze beide streken vond ik nog iets in „De West” van 10 Oct. jl. waarin „Landbouwer” uit Demerary o.a. het volgende schrijft:

„Aangemoedigd door fancyprijzen werd het eene stuk „woeste grond na het andere ontgonnen, vooral door de zeer nijvere Br.-Indiërs en het boomvrije biezeland, dat ook bij ons — in Suriname — (o.a. in Nickerie en achter de plantages aan den rechter Commeweyneoever in groote complexen voorkomt) werd met verrassende snelheid in savahs herschapen.”

Wat het beproeven van mechanischen veldarbeid betreft diene het volgende.

De Java-suikerindustrie is bezig voor een klein deel van haar plantareaal mechanische grondbewerking in te voeren ten behoeve van het z.g.n. openmaken van de gronden, welke ten gevolge van te late oplevering door den inlandschen verhuurder of ten gevolge van een tekort aan werkkrachten te laat zouden worden afgeplant. Voor de na het planten noodige bewerkingen van den aanplant blijft zij zeer waarschijnlijk steeds op handenarbeid aangewezen. (Zie het rapport).

De suikerindustrie in Suriname moet, wil van mechanischen arbeid ten volle profijt getrokken worden, niet alleen het geheele plantterrein mechanisch bewerken, maar eveneens alle veldwerkzaamheden mechanisch doen geschieden, benevens het vervoer van het gesneden riet naar de transportmiddelen (ponten).

De eerste industrie stelt aan mechanisch werk zeer hooge eischen waardoor veel kracht moet worden ontwikkeld; de tweede stelt geen hooge — maar veel meer echter minder kostbare eischen. Speciaal machines en werktuigen zijn daarom noodig en deze dienen te worden beproefd. De proeven tot heden in Suriname met kleine tractoren genomen, kunnen buiten beschouwing blijven.

Het zij hier vermeld dat een als bekwaam techniker bekend staand suikerplanter in de kolonie verklaarde, dat ingeval de proefnemingen gunstige resultaten opleveren, met één man tienmaal meer terrein in cultuur kan worden gebracht. De resultaten dezer door mij voorgestelde proefnemingen beslissen eveneens ten aanzien van de mogelijkheid van gebruikmaking van mechanischen arbeid ten behoeve van de grondbewerking voor andere cultures dan die van suikerriet.

Alvorens ik dit uit den aard der zaak kort overzicht eindig, wil ik hier een gedeelte overnemen uit een rapport voorkomende in de „Journal of the Board of Agriculture in British-Guiana”, 15.3. July. 1922, hetwelk ik vond in „The International Sugar Journal,” van November jl. dat ik zojuist in handen krijg.

„British-Guiana. Labour is not so dear as in Cuba and Hawaii but, considering the possibility of an expanding

„rice growing industry, had better be classed as dear. Intensive cultivation is thus indicated. There are two ways of obtaining this in the conditions namely, in cane-farming and improved implemental cultivation. The former is really cheaper labour on the principle that a man working for himself does it more thoroughly and efficiently than when working for others. But cane-farming, the Superintendent remarks, has not been a success in British-Guiana, as everybody knows”. It is certainly not suited to the coast lands where the heavy expenses of sea walls, drainage etc. have to be incurred. The place for this form of production is further inland, up the riverine land where alluvium is high and naturally drained. *Implemental cultivation is the only course left.* But there are special difficulties in the way, and it is little short of a disaster that the trials, which had been commenced on almost every estate, have been summarily stopped because of financial stringency. The experiment station cannot undertake it at present unless its staff is increased, and it is suggested that it might be done by the planters along co-operative lines, the Government subsidizing the work substantially because of its universal importance.”

De suikercultuur in Br.-G. wordt voor een groot deel gedreven langs de zeekust, waardoor groote uitgaven jaarlijks voor zeekeringen noodig zijn. In Suriname, met zijn uitgebreid stelsel goede waterwegen, is dit niet het geval, zoodat ook hierdoor (zie het rapport) dit land een voorsprong heeft op het buurland.

Wat de rijstcultuur aldaar betreft wil ik nog even uit het b.v.g. artikel van „Landbouwer” uit „De West” het volgende overnemen:

„Omstreeks 1914 begonnen de beide broeders (Judgeo, eenvoudige Britsch-Indiërs. P) met een aanplantje van 25 akkers rijst voor eigen rekening te verbouwen, en in pl.m. 6 jaren tijds had zich uit dit bescheiden begin een onderneming ontwikkeld met een grootere oppervlakte in cultuur dan bijv. Alliance en Rust en Werk (twee suikerplantages in Suriname. P.) te zamen. Zij doen alles met tractoren, rijstbinders, pellers. In 1920 had Judgeo 2000 akkers in rijst en in 1921 ook.”

Zij hebben een bedrag van f 80.000,— aan machines in hun bedrijf gestoken. Verbetering der door hen gebruikt wordende technische middelen is mogelijk.

Britsch-Indiërs hebben in een adres van welkom, dat door hen gericht werd tot de deputatie uit Britsch-Indië, die in het begin van dit jaar de Engelsche bezittingen in West-Indië voor een goed deel bezocht, gezegd, dat:

„The rice industry in Br. G. is now second in importance to sugar... As the rice industry affords employment to the majority of our people and is one of the chief sources of their economic welfare, it will be seen that its success or failure would mean the success or failure of the East-Indian community.”

Deze industrie is op uitvoer aangewezen.

Waar in het algemeen het particulier initiatief zich nog van Suriname afzijdig houdt, waar verder de gevestigde ondernemers of niet voldoende kapitaalkrachtig, of weinig voortvarend zijn, waardoor van die zijde geen ernstig experimenteeren te verwachten is, ligt het op den weg der Regeering alle de door mij in mijn rapport omschreven proefnemingen te doen geschieden. De technische proeven dienen te worden genomen zoowel op oud-cultuurland als op nieuw ingepolderd biezeland. In verband hiermede wijs ik erop, dat het vraagstuk der krachtopwekking een belangrijke schrede is vooruitgegaan nu sedert de laatste maanden uit melasse en andere producten een krachtalkohol bestaande uit ongeveer 70 pCt. alcohol en 30 pCt. uit alcohol verkregen aether, waaraan ter voorkoming van beschadiging der motoren door ontledingsproducten een half procent pyridine is toegevoegd, vervaardigd wordt, welke de benzine, die in Suriname moet worden ingevoerd, geheel kan vervangen.

Na beëindiging van deze onderzoekingen ware aan de resultaten daarvan, indien deze, naar te verwachten is, inderdaad gunstig zijn, op ruime schaal bekendheid te geven, opdat het particulier initiatief

zich niet langer afzijdig houde van pogingen, ten doel hebbende de totstandbrenging van groote, moderne cultuurbedrijven in Suriname."

PYTTERSEN.

Den Haag, 15 December 1922.

DE GELDELIJKE UITKOMSTEN VAN HET STAATSSPOORWEG (S.S.)-BEDRIJF IN INDIE.

De heer S. A. Reitsma te Bandoeng schrijft ons:

Naar aanleiding van het antwoord van den heer Caspersz in de „Economisch-Statistische Berichten" No. 353 een slotwoord mijnerzijds, dat heel kort kan zijn, omdat de geachte schrijver begint met de verklaring, dat hij op principieele verschilpunten niet in zal gaan en dit voornemen ook werkelijk volvoert.

Van mijn kant rest er dus niets dan enkele der zakelijke mededeelingen van den heer Caspersz nader te bekijken. In de eerste plaats het feit, dat de uitkomsten van het S.S.-bedrijf over 1921 den heer Caspersz in het gelijk zouden hebben gesteld, in zoover, dat de bedrijfsoverschotten rond 10 millioen bedroegen, waar de schrijver deze op 8 millioen stelde. Deze redeneering zou te aanvaarden zijn, indien de factoren, welke op de uitkomst van invloed waren, door den heer Caspersz juist „gepeild" waren. Dit nu is niet het geval en evenmin als men aan een rekensom een voldoende cijfer toekent, omdat de oplossing van het vraagstuk het juiste antwoord heeft geraden, evenmin kan men den heer Caspersz met de door hem verichte „peiling" gelukwenschen. Immers, de S.S. raamde de uitgaven voor 1921 op f 65.000.000. De heer Caspersz sprak: Neen, die schatting lijkt naar niets, ge moet daarvoor f 82.000.000 in de plaats stellen. Een feit was, dat S.S.-uitgaven in dat jaar bedroegen f 68.500.000 (op het voetspoor van den heer C. met inbegrip der vernieuwingen en herstel van buitengewone schade, doch zonder de automobiendiensten). Hoe het dan kwam, dat de heer Caspersz schijnbaar gelijk heeft? Wel ten gevolge der sterk verminderde inkomsten, welke na Juli 1921 plotseling naar beneden gingen. Bij de S.S. kon men dit bij het indienen der raming, p.l.m. 1½ jaar te voren, niet voorzien en ook de heer Caspersz heeft dit feit niet in zijne beschouwingen van September 1921 betrokken. De geachte schrijver komt dan ook, evenals de S.S., voor 1921 tot een vermoedelijke bate van f 90.000.000, terwijl deze in werkelijkheid niet hooger dan f 78½ millioen geworden is.

Stellen we de thans bekende feiten naast elkaar, dan worden deze:

	door S.S. geraamd:	door Hr. Cas- persz geraamd:	in werke- lijkheid:
Ontvangsten....	f 90.000.000	f 90.000.000	f 78.500.000
Uitgaven.....	„ 65.000.000	„ 82.000.000	„ 68.500.000
Overschot.....	f 25.000.000	f 8.000.000	f 10.000.000

Het is nu wel wat heel sterk door op grond van het feit, dat 10 en 8 millioen minder van elkaar verschillen dan 25 en 10 millioen de juistheid van de aan de schatting ten grondslag liggende beschouwingen op te eischen. Ware het vervoer niet zoo geweldig achteruitgegaan, wat de heer Caspersz zelfs in September 1921 nog niet vermoedde, dan zou de geruimen tijd te voren door de S.S. opgemaakte raming juist of nagenoeg juist zijn gebleken en zou de heer Caspersz in het ongelijk zijn gesteld, toen hij de S.S.-raming van alle uitgaven als onbetrouwbaar brandmerkte. Hetzelfde zou in hoofdzaak ook gezegd en bewezen kunnen worden aan de hand van de cijfers voor 1922, — doch ik beloofde kort te zijn.

In de tweede plaats komt dan, dat de heer Caspersz nog altijd zonder eenige reserve zijne zienswijze handhaaft, dat de particuliere maatschappijen een goede politiek voerden, toen zij hunne tarieven zoo hoog opvoerden, de S.S. daarentegen in gebreke bleef door met een matige verhoging genoeg te nemen.

Wat hebben sedert de cijfers uitgezeten? Wanneer

we van de spoor- en tramwegen de pas geopende lijnen uitzonderen, teneinde de vergelijking zuiverder te houden, dan treft het dadelijk, dat de opbrengsten bij de S.S. lang niet in die mate terugliepen als bij de particuliere maatschappijen. Zoo was de opbrengst der S.S. over de eerste 5 maanden van 1922 slechts 7½ pCt. geringer dan die over het overeenkomstige tijdvak van 1921, terwijl deze cijfers bij de Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij, Semarang-Cheribon- en Samarang-Joanna Stoomtram Maatschappij 20,3 pCt., 12,2 pCt. en 14,9 pCt. bedroegen. Nu is het duidelijk, dat als deze vervoersdaling doorgaat er een oogenblik zal komen, dat de meerdere opbrengst als gevolg van de hooger tarieven geheel zal verdwijnen tegen de opbrengstderving ten gevolge van minder vervoer (als gevolg van die hoge tarieven). Het feit, dat de opbrengst over de eerste zeven maanden van dit jaar bij de S.S. 6,4 pCt. minder was dan over de eerste 7 maanden van 1921, deze cijfers voor de S. C. S. en S. J. S. 11,3 en 13,4 pCt. bedroegen, wijst erop, dat een dergelijk vermoeden nog zoo vreemd niet is. Behalve in geldelijk opzicht zou een dusdanig resultaat ook daarom fnuikend zijn, omdat als straks de opbrengstcijfers van vóór de tariefverhogingen bereikt zullen zijn, dit tot gevolg zal hebben, dat de vervoerde hoeveelheden bij de S.S. vrijwel gelijk zijn gebleven, die bij de particuliere spoor- en tramwegen belangrijk zullen zijn verminderd. Dit laatste nu is als een groot economisch nadeel te beschouwen, immers het nut van een railverbinding wordt in hoogste instantie door het gebruik bepaald, dat van die verbinding gemaakt wordt, terwijl evenmin uit het oog mag worden verloren, dat in een land als Indië zonder vele sterke industrieën en met een weinig kapitaalkrachtige bevolking achteruitgang der trafiek ondergang van tal van inheemse bedrijven, verarming der bevolking zal beduiden.

Nu kan men wel tegenwerpen, 1e. die doorgezette achteruitgang in inkomsten is een suppositie en 2e. als het vermoeden bewaarheid wordt, kan overgegaan worden tot tariefsverlaging, waardoor het vervoer weer vergemakkelijkt wordt en dus zal stijgen. Het antwoord luidt, dat, zooals reeds werd vooropgezet, het eerste argument juist is, doch alle teekenen erop wijzen, dat mijn veronderstelling bewaarheid zal worden. En wat het tweede punt aangaat, zoo is het een feit, dat eenmaal vernietigd vervoer niet zoo spoedig is terug te krijgen, het teweeggebrachte economisch nadeel zeer groot zal blijven en de vervoersdiensten in belangrijke mate medegewerkt hebben om de normale verhoudingen te ontworsten.

Een eisch van goede tarieven is, dat zij stabiele vrachten verzekeren. Niets is fataler voor handel en bedrijf dan sterk schommelende vervoerskosten. Toen de laatste tariefsverhogingen bij de particuliere maatschappijen ingevoerd werden, was de malaise reeds ingetreden, het vervoer, dat hierop niet dadelijk reageert, bewoog zich echter nog in stijgende lijn. Of onder die omstandigheden een tariefsverhoging, al is het voor betrekkelijk korten duur, bij monopolistische transport-ondernemingen, die een deel van de Staatstaak in delegatie vervullen, uit een algemeen landsbelang te verdedigen is, meen ik te moeten betwijfelen. Voor een Staatsdienst, die zijn vrachten niet met tijdelijke periodes van Hochkonjunktur en malaise mag laten op en neer vliegen, bij zijn tariefpolitiek zooveel mogelijk standvastigheid en geen heen en weer schommelende min of meer speculatieve beursmethoden mag nastreven, is de vraag zeer positief ontkennend te beantwoorden.

Maar door hier dieper op in te gaan, kom ik weer op principieel terrein, waar de heer Caspersz mij niet heeft willen volgen. Een voortzetting der discussie zou daarom geen nut hebben, weshalve ik het bij het bovenstaande meen te kunnen laten.

S. A. REITSMAN.

GULDEN CONTRA MARK.

Jhr. F. W. L. de Beaufort schrijft ons:

In Duitschland is tegenwoordig bij den export betaling in buitenlandsche valuta bijna steeds een dwingende eisch. De voordeelen daarvan zijn voor Duitschland oogenschijnlijk zeer groot.

De exporteur is gevrijwaard voor het risico van een waardedaling van de mark en behoeft dus hiervoor geen risicopremiën in te sluiten bij zijne calculaties. Voor de Rijksbank wordt het ook gemakkelijk gemaakt contrôle op het deviezenverkeer uit te oefenen, daar door den verkoop in buitenlandsche valuta een grooter deel van het deviezenverkeer zich binnen de landsgrenzen afspeelt. Al is er in deze redeneering veel waars, toch komen schijn en werkelijkheid niet steeds met elkander overeen.

Hoe was vroeger de loop van zaken?

Een Hollandsch fabrikant bestelde een machine in Duitschland, bijv. tegen 100.000 mark op een koers van 20 cent per mark. Door hem was een berekening gemaakt, dat deze machine rendabel was op een kostprijs van f 20.000,—. Was hij een voorzichtig koopman, dan dekde hij zich onmiddellijk door een markenkoop en bleven dus gedurende het tijdstip verloopende tusschen bestelling en aflevering de geheele 100.000 mark als tegoed in Duitschland (in den vorm van markenrekening bij een Hollandsche bank) ter beschikking van de Deutsche geldmarkt. Door willekeurige prijsopslagen in Duitschland na het oogenblik van bestelling, door een steeds minderend vertrouwen in de mark, werd steeds meer en meer van het solide principe afgeweken om zich onmiddellijk bij bestelling te dekken en geschiedde dit meestal maar voor een zeker deel (veelal $\frac{1}{2}$ tot $\frac{2}{3}$ van het geheel).

Hoe geschiedt de betaling nu bij verkoop in bijv. gulden? Een bankchèque Amsterdam of Rotterdam wordt naar Duitschland gestuurd tegen het tijdstip der aflevering, waarvan het provenu pas verscheiden dagen later ter beschikking van Duitschland komt. Inplaats van dus de beschikking te hebben over beduidende buitenlandsche geldmiddelen heeft men nu een beschikking daarover somtijds na aflevering. Vindt de betaling plaats door middel van een guldensaccreditief, dan komen ook deze gulden pas ter beschikking van Duitschland na levering.

Het zijn geen geringe bedragen, welke op deze wijze aan de Deutsche geldmarkt worden onttrokken. Volgens een zeer ruwe en conservatieve schatting bedragen de guldenremises in de stad Groningen pl.m. f 1.000.000,— per maand en de guldensaccreditieven f 130.000,—. Blijven we deze ruwe schattingswijze volgen en nemen we aan, dat bij verkoop in marken de helft dezer som gedurende een volle maand ter beschikking van Duitschland had gestaan (wat een zeer conservatieve wijze van rekenen is), dan maakt dit alleen voor de stad Groningen uit een bedrag van f 560.000,— welke aan de Deutsche geldmarkt wordt onttrokken, een bedrag op de tegenwoordige koersen (3 cent per 100 mark) gelijkstaande met 1.848.000.000 mark!

Al is deze wijze van berekenen zeer ruw, toch blijkt daaruit wel zeer duidelijk, dat door de verkoopen in buitenlandsche valuta zeer groote bedragen aan de Deutsche geldmarkt worden onttrokken.

Sommige Deutsche exporteurs trachten de moeilijkheid om aan bedrijfsmiddelen te komen te ontzeilen door onmiddellijke, gedeeltelijke betaling bij bestelling te eischen en het is mij bekend, dat zij dan zelfs genegen zijn zeer hooge kortingen toe te staan. Meestal echter stuit deze vooruitbetaling af op den zeer gerechtvaardigden onwil van den Nederlandschen kooper.

Onder deze omstandigheden is het begrijpelijk, dat de Deutsche banken en bankiers klagen over het steeds zeldzamer worden van crediteuren en deposito's, terwijl bijv. in ons land de markenrekeningen eerder eenige neiging tot daling vertoonen.

Het is geen vroolijk beeld, dat de Deutsche geldmarkt op deze wijze vertoont.

Eenerzijds een vlucht voor de mark door kapitaalvlucht naar het buitenland en een voorkeur voor een debetstand der bankrekening boven een creditstand, anderzijds een steeds minder worden van de buitenlandsche saldi en het is duidelijk onder deze omstandigheden, dat een rentevoet van 20 pCt. tot 30 pCt. 's jaars nog betrekkelijk matig genoemd kan worden.

In het stabilisatieproces van de Deutsche valuta zal onmiddellijk teruggekeerd moeten worden tot het vrijlaten van den export in zijne wijze van prijsbepaling. Een gevolg zal zijn een terugvloeden van een deel der buitenlandsche saldi.

De niet Deutsche geldmarkten, in het bijzonder de Hollandsche, zullen er dus rekening mede moeten houden, dat de huidige toestand gevaren in zich bergt en door het bezit van groote buitenlandsche saldi (door kapitaalvlucht verkregen) en door het bezit van binnenlandsche saldi, welke bij normale toestanden reeds in buitenlandsche saldi zouden zijn omgezet.

De angst voor den gulden, welke door het verloop van de dollarkoersen sterk overdreven bleek, heeft in ons land weliswaar nog geen noemenswaardigen teruggang der credit- en der depositosaldi in het leven geroepen.

De economische depressie in het bijzonder van het landbouwend deel onzer bevolking daarentegen maakt dat deze teruggang wel degelijk plaats vindt, al houdt deze eenigermate gelijken tred met de verminderde credietbehoeften.

Worden aan onze geldmarkt weder hogere eischen gesteld, hetzij door de opleving van handel en industrie, hetzij door deelneming aan internationale leeningen ten behoeve van het economisch herstel, dan zal terdege rekening moeten gehouden worden, met de directe en indirecte buitenlandsche saldi, welke in ons land slechts tijdelijk zijn ondergebracht.

15 December 1922.

F. W. L. DE BEAUFORT.

CANADA

als land van vestiging voor Noord-Europeanen en zijn immigratiepolitiek.

Onder de landen buiten Europa, die voor vestiging van Noord-Europeanen in aanmerking komen, moet — naast Zuid-Afrika, de Vereenigde Staten en Australië — ongetwijfeld ook Canada genoemd worden.

In het Canadeesche gebied, dat grooter is dan de Vereenigde Staten van Amerika, treft men verschillende klimaten aan, van het zachte klimaat in deelen van Britsch Columbia, bijv. Vancouver Island tot het vastelandklimaat in verscheidene streken van Canada, bijv. in een groot deel der prairie provincies. Het Noordelijkste deel, hoezeer ook in sommige opzichten belangrijk, laten wij buiten beschouwing.

Uit de gegevens in de navolgende staatjes zal men zich eenigszins kunnen indenken in de in onderscheidene deelen van Canada voorkomende temperaturen.

Verscheidenheid genoeg dus, maar het grootste deel moet toch gerekend worden tot de in den winter koude en zeer koude gebieden.

Canada heeft nog slechts ruim 8 miljoen inwoners, waarvan de zeven grootste steden er alleen al bijna 2 miljoen tellen of bijna 25 pCt. van de bevolking.

Het platte land is dus nog zeer dun bevolkt en er zijn dan ook miljoenen HA. vruchtbare gronden, die nog niet in cultuur gebracht zijn.

Ook de industrie is nog betrekkelijk weinig ontwikkeld, niettegenstaande de groote rijkdommen aan mineralen in Canada's bodem voorhanden.

Een nadeel is het niet voorkomen van voor de industrie geschikte steenkool, maar daar tegenover staat dat elektrische kracht overvloedig is en over 't algemeen tegen zeer lage prijs beschikbaar.

De factoren, noodig om het land tot grooten bloei

Steden	Normale „gemiddelde” temperatuur in Jaanuari (Fahrenheit)	Norm. „gemiddelde” temperatuur in Juli (Fahrenheit)
Victoria ..	40 graden	60 graden
Edmonton..	5 „ (27 gr. vorst)	60 „
Winnipeg ..	-5 „ (37 „ „)	65 „
Toronto....	15 „ (17 „ „)	70 „
Montreal ..	10 „ (22 „ „)	70 „
Quebec	10 „ (22 „ „)	70 „

Waargenomen „uiterste” temperaturen gedurende 30 jaar.

Steden.	Mnd.	Waargenomen laagste temperatuur in graden Fahrenheit.	Maand	Waarge- nomen hoogste tem- peratuur in Fahrenheit.
Victoria...	Jan.	- 2 graden (34 gr. vorst)	Juli	90 graden
Edmonton	„	-57 „ (89 „ „)	„	94 „
Winnipeg.	„	-46 „ (78 „ „)	Aug.	103 „
Toronto..	„	-26 „ (58 „ „)	Juli	103 „
Montreal.	„	-26 „ (58 „ „)	„	95 „
Quebec .	„	-34 „ (68 „ „)	„	96 „

te brengen, zijn derhalve in vele opzichten voorhanden; wat Canada in de eerste plaats ontbreekt zijn arbeidskrachten en kapitaal.

Arbeidskrachten en kapitaal om de vruchtbare gronden te bebouwen en daarnaast voor uitbreiding en ontwikkeling van de industriele bedrijven.

Zonder twijfel leveren de in het grootste deel van Canada voorkomende strenge winters met grooten sneeuwval ernstige belemmeringen op voor de plattelandsbevolking; verkeer tusschen de boerderijen onderling en met de steden is in den winter bezwaarlijk, soms zelfs onmogelijk. Dat de winter echter geen onoverkomenlijk bezwaar is, hebben vele landbouwers bewezen.

Een gevolg van die verkeersmoeilijkheid in den winter en overigens ook van de ligging van de boerderijen op dikwijls grooten onderlingen afstand is eenzaamheid, waartegen velen niet bestand zijn. Telefoon en automobielen hebben hierin echter reeds groote verbetering gebracht, terwijl men groote verwachtingen heeft van de draadloze telegrafie.

Voor wie werken wil en niet opziet tegen de te overwinnen moeilijkheden moet Canada dan ook een goede kans bieden en naarmate de bevolking vermeerderd en het platteland dichter bewoond wordt, zullen de moeilijkheden afnemen.

In verband met het sterk toenemend gebruik van automobielen, dat in algemeenheid te vergelijken is met het gebruik van het rijwiel in ons land, wordt door de Federale Regeering en door de provinciale regeeringen veel gedaan om het wegnnet uit te breiden en te verbeteren. Wisselwerking dus, het verkeer wordt gemakkelijker.

De onderscheidene deelen van Canada zijn in verband met klimaatsomstandigheden, regenval, grondsoort, enz. geschikt voor verbouw van een enorme verscheidenheid van gewassen o.a. verschillende graansoorten, suikerbieten, tabak, allerhande fruit, zowel groot als klein, groenten, enz.

In enkele deelen is, waar de regenval onbestendig of gewoonlijk te gering is, door irrigatiewerken de mogelijkheid geopend tot geregelde bevoeiing van gronden van uitmuntende kwaliteit.

Door inrichtingen van onderwijs op landbouwgebied, proefboerderijen en tentoonstellingen streeft men er naar de kennis der boeren te verhoogen en hun kans van slagen te vergrooten.

Coöperatie wordt aangemoedigd en gesteund.

Uitbreiding van het spoorwegnet leidt tot toename der bebouwbare terreinen, vanwaar afvoer der producten economisch mogelijk is, zoodat zij voor vestiging geschikt zijn.

De eenige moeilijkheid, waarvoor de Canadeesche regeering staat, is de arbeidskrachten te vinden om

de uitgestrekte beschikbare terreinen te bewerken en het kapitaal dat in verland daarmede noodig is.

En de federale regeering en de provinciale regeeringen zijn derhalve verplicht immigratie te bevorderen.

Canada kan nog vele millioenen menschen gebruiken en aan een behoorlijk bestaan helpen.

Geeft dit der regeering nu aanleiding om massamigratie te propageeren? Neen, en terecht niet.

Reeds merkte ik op, dat de industrie in Canada nog betrekkelijk weinig ontwikkeld is, reeds vermeldde ik, dat een zeer groot, een te groot percentage der bevolking in de steden is opgehoopt en dan, op het oogenblik, doet de economische crisis zich ook in Canada gevoelen, speciaal in de industriele en commercieele bedrijven, zoodat ook Canada met het werkloozenvraagstuk te kampen heeft.

In het bijzonder is dit uiteraard het geval gedurende de strenge winters, zelfs in normale jaren.

Canada heeft dan ook op het oogenblik geen behoefte aan toeneming der stedelijke bevolking, geen behoefte aan industrie-arbeiders. Alleen de vraag naar vrouwelijke werkkrachten op huishoudelijk gebied is in de steden grooter dan het aanbod en ook op het platteland is aan vrouwelijke werkkrachten gebrek.

Voor het overige heeft Canada thans slechts behoefte aan landbouwers en landarbeiders, die de braakliggende vruchtbare gronden in cultuur brengen of op reeds ontgonnen terrein het tekort aan handen aanvullen.

De Canadeesche Immigratiepolitiek beperkt zich daarom tot het opwekken tot emigratie van die arbeidskrachten, die het land gebruiken kan, aan de andere belet zij terecht zooveel mogelijk het binnenkomen.

Het is niet een Canadeesch belang, dat immigranten binnenkomen voor wie geen arbeid beschikbaar is, die er geen bestaan kunnen vinden.

Aan den anderen kant is het wèl een Canadeesch belang, dat zij, die toegelaten worden, succes hebben.

Daarom tracht de regeering zelfs van de arbeidskrachten, die gewenscht zijn, nog dezulken uit te sluiten, wier kansen van slagen gering zijn, omdat zij niet naast de vakbekwaamheid beschikken over de karaktereigenschappen, die een emigrant nu eenmaal moet bezitten, wil hij in den vreemde niet ten onder gaan. Die eigenschappen zijn o.m. vlijt, volhardings- en aanpassingsvermogen.

De Canadeesche Immigratiepolitiek is derhalve gericht op selectie. Terecht redeneert de regeering: Beter weinig, mits van de rechte soort.

En voor die gewenschte elementen is zij dan ook bereid hulp te verlenen, vanaf het oogenblik van aankomst, zoowel om ze te plaatsen bij betrouwbare ervaren boeren om daar hun leertijd door te maken, als om ze te raden en te steunen bij het opzetten van een eigen bedrijf.

Een wijs beleid, want, zooals reeds gezegd, dat die immigranten slagen is in het belang van Canada en bovendien verzekert dat het land voor de komende jaren een toenemende immigratie van goede krachten, aangelokt door het succes van voorgangers.

Het groote belang, dat er voor Canada aan verbonden is, om de vruchtbare braakliggende gronden in cultuur te brengen wordt in den lande in breede kringen gevoeld en heeft ook geleid tot de oprichting van de Canada Colonization Association.

Deze vereeniging, die samenwerkt met de regeeringen van het Dominion en van de provincies en met de spoorwegmaatschappijen, beoogt de ontginning en het in cultuur brengen van de beschikbare terreinen in Canada te bevorderen.

Zij wenscht den immigranten die een landbouwbedrijf willen opzetten steun te verlenen door goeden grond beschikbaar te stellen, niet te ver van spoorbaan of markten gelegen, en door dezen grond tegen redelijke prijzen tegen afbetaling op langen termijn

(32 jaar) te verkoopen. Ook bij de ontwikkeling van het bedrijf wil zij de emigranten met raad en bijstaan.

Ter verkrijging van de benodigde terreinen treedt zij bemiddelend op tusschen eigenaar en koper, terwijl zij voor zichzelf geen winst beoogt. Volgens haar plan: „The National Land Settlement Plan”, zullen de te verkoopen stukken grond 160 acres (64 HA.) groot zijn en zal de prijs 20 dollar per acre bedragen, waarvan slechts 320 dollar onmiddellijk gestort behoef te worden.

De eerste twee jaren behoef overigens, niets afbetaald te worden, maar over alle 32 jaren wordt 6 pCt. rente over het nog verschuldigde bedrag berekend, dat derhalve na die twee jaren 3225,6 dollar bedraagt.

Daarna heeft afbetaling plaats gedurende 30 jaar van een telkens hooger bedrag der schuld en uiteraard afnemende rente, nl. tezamen jaarlijks 234 dollar en 34 dollarcents.

Er bestaat hier voor immigranten, die den leertijd achter den rug hebben, derhalve gelegenheid om met een klein kapitaal een eigen bedrijf te beginnen.

Alvorens te eindigen moet ik hier nog melding maken van immigranten, die, afgescheiden van de reeds genoemde, door Canada in het bijzonder hartelijk welkom worden geheeten en dat reeds sinds jaren, nl. de kinder-immigranten.

In mijn artikel: „Emigratie, een brandend Europeesch vraagstuk”, in de aflevering van 5 Juli jl. van dit weekblad werd kinder-emigratie reeds met een enkel woord genoemd, waar ik melding maakte van de verdediging van de „Empire Settlement Bill” door Kolonel Amery.

Ik vermeen er thans wat meer over te moeten zeggen, omdat de kwestie mij ook voor Nederland van belang toeschijnt.

Het zij mij vergund daarom nog eens een deel aan te halen van hetgeen Kolonel Amery opmerkte, nl.:

„De jeugd echter, die nog geen vak gekozen heeft, kan in het landbouwbedrijf worden opgeleid en door hunne emigratie zoude er toe medegewerkt worden, dat in de reeds te veel arbeiders tellende industrieele en andere beroepen *niet nog meer aanbod kwam en nog meer werkloosheid, terwijl ook de jeugd behoed wordt voor de geestdovende baantjes, die geen kennis vereischen en geen toekomst in hebben.*

Het door mij gecursiveerde verdient m.i. alle aandacht, ook hier in Nederland. En ik denk daarbij in de eerste plaats aan die kinderen, wier verzorging en opvoeding, 't zij omdat zij wees zijn, of om andere redenen, door de gemeenschap geschiedt. Een belangrijk voordeel aan de emigratie van kinderen verbonden is, dat zij zich over 't algemeen veel gemakkelijker en veel sneller gewennen in de nieuwe omstandigheden en aanpassen aan de nieuwe toestanden dan volwassenen.

Natuurlijk kan er slechts sprake zijn van kinder-emigratie, indien zekerheid bestaat, dat zij in het vreemde land goed ontvangen, verzorgd en opgevoed worden en aldaar een betere toekomst hebben dan in het eigen land.

Zou dat het geval zijn bij emigratie naar Canada? Ik ben overtuigd die vraag bevestigend te mogen beantwoorden.

Uit de inlichtingen die mij ter zake zijn verstrekt door den Canadeeschen Inspecteur over de kinder-emigratie en door anderen zij in 't kort het navolgende vermeld:

De kinderen ontvangen voor hun vertrek naar Canada in Engeland eene vooropleiding; de jongens boven een zekeren leeftijd in lichten landbouwarbeid, de meisjes in huishoudelijk werk.

In Canada worden vrijwel alle jongens bij boeren ondergebracht, de meisjes gedeeltelijk in de steden.

De pleegouders der kinderen worden met zorg gekozen en eene meer dan vijftigjarige ervaring — het werk dagteekent reeds van 1868 — staat hierbij ten dienste.

Geregeld toezicht wordt gehouden niet alleen op eene goede behandeling en verzorging, maar ook op het geregeld krijgen van onderwijs en op behoorlijke betaling, zoodra de kinderen door het verrichten van arbeid daarvoor in de termen vallen. Het toezicht loopt tot de kinderen den leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

Het aantal aanvragen om kinderen overtreft als regel verre het aantal kinderen, dat binnenkomt; in de laatste tien jaren bedroeg het aantal aanvragen in Canada om kinderen bijna 450.000, terwijl er slechts 37.000 in het land kwamen.

Daardoor is ernstige selectie onder de aanvragers mogelijk en de ervaring heeft geleerd, dat de kinderen in alle opzichten als leden van de familie worden beschouwd en behandeld.

Het verslag van den Inspecteur in het jaarrapport van het Departement van Immigratie en Colonisatie over het jaar 1921—1922 (1 April tot 31 Maart) vermeldt o.m., dat bij de inspectie het navolgende is gebleken:

Tehuizen en toestanden:

Zeer goed	1.934
Goed	25
Onbevredigend	2

Gezondheidstoestand:

Goed	1.880
Vrij goed	79
Onbevredigend	2

Algemeene vorderingen tehuis en op school:

Goed	1.784
Vrij goed	168
Onbevredigend	9

Karakter en gedrag:

Zeer goed	1.780
Goed of vrij goed ..	176
Onbevredigend	5

Kinderen beneden schoolleeftijd..	627
In loonarbeid	1.234
Aangenomen als eigen kind	26
In andere beroepen dan landbouw	21
Leerling vakarbeider en in staat	
zich zelf te onderhouden	3
Teruggekeerd tot en inwonend	
bij hun eigen ouders	17
Teruggekeerd naar Engeland ..	20

Totaal uitbetaalde arbeidsloo- gedurende een jaar aan deze kinderen (jongens en meisjes) ..	123.840 Dollar.
Naar de Ver. Staten vertrokken ..	8
Veroordeeld	1

<i>Jongens en meisjes (18 jaar en ouder), die voor 't laatst geïn- specteerd werden en nu zelf- standig werken</i>	167
--	-----

Tehuis en toestand:

Zeer goed	166
Vrij goed	1
Onbevredigend	—

Gezondheidstoestand:

Goed	162
Vrij goed	4
Onbevredigend	1

Vorderingen:

Goed	160
Vrij goed	7
Onbevredigend	—

Karakter en gedrag:

Zeer goed	158
Vrij goed	8
Onbevredigend	1

Totaal jaarlijksch loon van deze jongens en meisjes \$ 26.904,—.

Deze kinderimmigratie mag in het bijzonder voor de kinderen zelf, maar ook voor het land van herkomst en voor Canada een succes genoemd worden.

Van de kleine immigranten is 95 pCt. goed terecht gekomen, 75 pCt. van de jongens als landbouwers, terwijl men ze ook in verschillende andere bedrijven en zelfs in de hoogste posities aantreft.

Zou, in de eerste plaats in het belang van vele kinderen in Nederland, het niet waard zijn om in deze richting eens een proef te nemen?

In Canada is men bereid tot medewerking.

Het wil mij voorkomen, dat het denkbeeld ernstige overweging alleszins waard is.

J. C. C. SANDBERG.

LONDENSCHЕ CORRESPONDENTIE.

De algemeene toestand; werkloosheid, scheepsbouw, katoenindustrie, handelspolitiek; vooruitzichten; de Regeering en de werklozen; de Imperial Conference.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 23 December 1922:

The farce that America was going to „see Europe through”, was played just long enough by the press to prevent the public being disturbed during its Christmas shopping. Now that the Christmas break is upon us, the majority are too much slaves to the traditional behaviour which befits the season to worry very much as to what will happen in Paris on January 2. But the merriment is a little forced: and the attitude of defence which the daily press has had to adopt in encouraging one to eat, drink and be merry, for the next three days, at any rate, shows that the last thing the more serious minded of us really want is an orgy of the usual type. In spite of all that is really encouraging in the situation, the slow revival of confidence, the death-blow which the attitude of the Premier has given to the fear that this country might be driven into more armed adventures on the Rhine, in spite of the revival of interest in political life and the hope that things will be better all round in consequence, we have not a very bright outlook before us.

To begin with, unemployment is still very great. The trade returns for November encouraged us to expect that unemployment would not increase, but there was actually an increase in that month, so far as the Trade Union index goes, from 14,0 to 14,2 per cent. True, this is not a very large amount, and, as the „Economist” argues, this return includes a larger number of engineering unions, so that the real increase is not so great. There has even been a fall of 0,1 pCt. if the engineering trade is excluded. But, of course, one has no right to exclude so important a trade, for its prosperity affects many others.

It is true that in one important respect the position has been changing for the better in the last few days. That is in shipbuilding. For the first time for long past, the North East Coast builders are enabled to announce new orders, and the same seems to be true of Glasgow also. The depression in the trade has caused great rivalry between the various areas, and the fact that neither of the two new battleships are to be built upon the Clyde has caused great searchings of heart, and has led to a dispute between the Glasgow Labour Party and Lord Maclay the late Shipping Controller, as to the responsibility, which the latter desires to place on the shoulders of the men. On the other hand, in the cotton industry, pessimism seems to prevail, and has the result of strengthening the resentment at the Dyes Act, voiced by the Manchester Guardian. The Safeguarding of Industries Act continues also to rouse fierce resentment; in this week's Times will be found a letter from the leading firm of British chemists protesting at the administration of the Act, and asserting that the firm has had to pay £ 3000 duty on an article which after six months delay was found not to fall under the Act at all, though the duty has not to date been refunded.

But, taking it all in all, there is no doubt that the spirit of the industries of the country is rising, and that there is a real advance in the extent to which orders are being given. The collection of typical

opinions which the Manchester Guardian Commercial gives this week confirms this. The question now is whether business is to be held up by the interminable Reparations Dispute, and, further, whether the Government intends to force the process on by a little inflation. I do not think I am saying too much if I venture to hint that in certain City quarters the phrase used by Mr. Bonar Law, that he was not „afraid of a little inflation”, is being looked upon as an indication of a change of policy. I do not myself consider it likely that any change of policy is likely to take place in this respect; for one thing, the City is too anxious to see the pound back to parity with the dollar to really want to do anything which would imperil this eventuality. But if American prices rise, and thus cause the pound to go back to parity, I do not think that anything will be done to prevent our prices rising further, *pari passu* with American ones. To that extent there is some reason to think that we are in for an inflationist wave, though it is perhaps a little premature to worry about it at this stage, when it is not even clear that we are really out of the wood.

The miners have this week held a Conference in order to consider whether or not to continue the agreement with the employers which was the outcome of the last strike. It is significant of the demoralisation of the organisation that the outcome was a postponement of the whole issue for the time being. Until the Federation has had an opportunity of seeing how the revival of trade and the higher export prices affect the position of the industry nothing will be done. Thus the districts which have suffered most will continue to suffer.

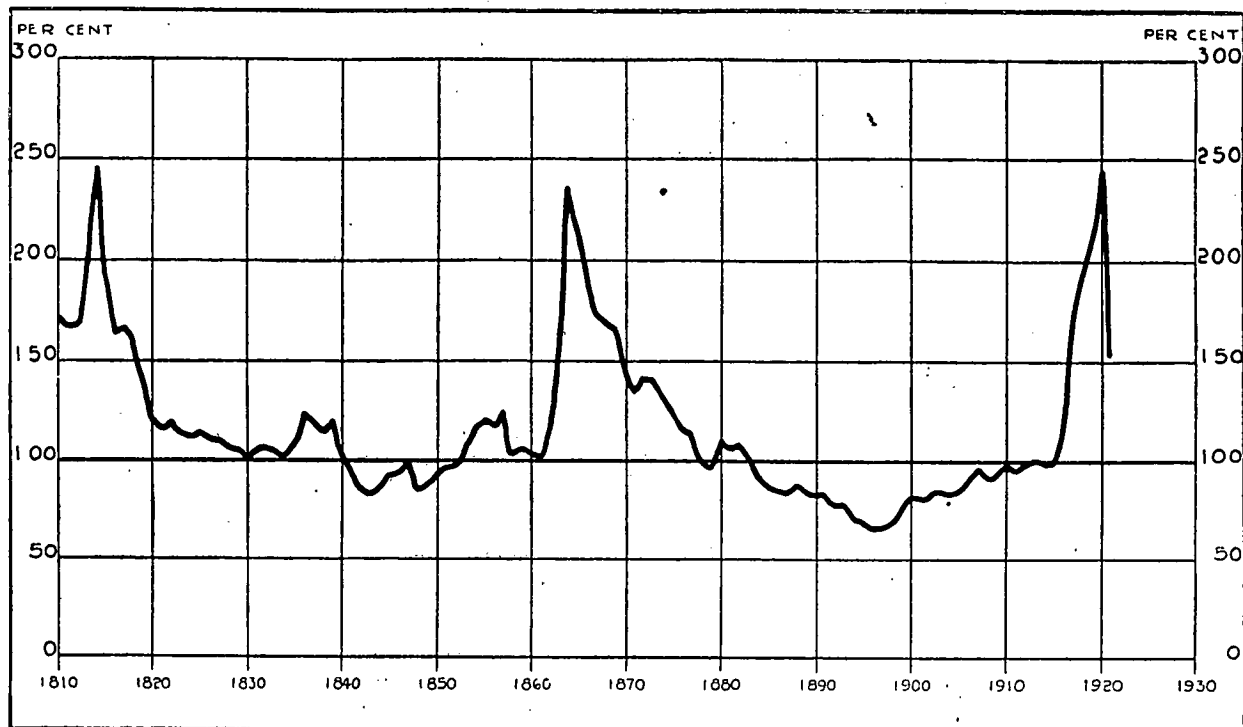
The Prime Minister has so far relaxed his previous attitude towards the unemployed as to consent to meet a deputation of Scottish unemployed in Glasgow to-day. The National organisation of the unemployed has meanwhile, been in touch with the Trade Union Congress and the latter body has come to the decision to demand an earlier meeting of Parliament. The air of indifference with which the unemployed question has hitherto been dealt with by the Cabinet, though there is no reason to doubt the real anxiety which is entertained, is one of the least desirable sides of a Government which has so far done pretty well, so well, in fact, as to impress its opponents most favourably.

The issues to be placed before the new Imperial Conference continue to attract attention. Sir W. Joynson Hicks of the Board of Trade has been speaking to the Colonial Institute on inter-Imperial trade, only to point out that the percentage of the trade between this country and the Dominions has been falling. It is out of the question to demand that the self-governing Dominions should surrender the industries which they have already built up, at the same time the demand for protection on the part of India was, though perfectly natural, altering the relations between this country and that great area also. It would appear from this that the Government proposes some sort of division of labour in the industrial field, and that it does not look as if too much were going to come of the whole conference.

AANTEKENINGEN.

Het prijsverloop in de Vereenigde Staten van 1810—1921. — Van het prijsverloop in de Vereenigde Staten geeft nevenstaande grafische voorstelling, waarbij het niveau van vóór den aanvang van den wereldoorlog op 100 is gesteld, een beeld.

Schijnbaar herhaalt zich ook hier de geschiedenis: Uit de congruentie, die tot op zekere hoogte tusschen de curven in de perioden 1812—1864 en 1864—1919 bestaat, kan echter zonder meer niet geconcludeerd worden tot gelijkheid der oorzaken van de schomme-

lingen, die deze vertoonen, terwijl uit haar voor de toekomst ook geenerlei voorspelling valt af te leiden.

Ziet men echter af van de kleinere conjunctuurgolven, die culmineerden in de crises der vorige eeuw en van het begin der onze, golven, die zooals uit de teekening nog eens duidelijk blijkt, wanneer geen oorlog de normale ontwikkeling der dingen verstoort, allens minder hevig worden, dan spreken twee dingen duidelijk uit het lijnverloop.

Allereerst de verschuiving in de verhouding tusschen voortbrengingsmoeite en product ten gunste van de eerste, m.a.w. het goedkooper worden der productie in den loop der negentiende eeuw, aanvankelijk vooral in de fabriek, later in steeds meer mate ook daarbuiten, door het verbeteren van de transportmiddelen.

Vervolgens, hoe deze van den goederenkant uitgaande prijsdaling, die zich bij ongeveer constante goudproductie vele jaren kon doorzetten, tweemaal onderbroken is door een vermeerdering van deze laatste. Op het einde der jaren veertig deed het Californische goud een periode van prijsstijging inzetten, terwijl in de jaren negentig de Zuidafrikaansche productie haar invloed begon uit te oefenen. Zoo ziet men dus per saldo in 1914 een prijsstand, slechts weinig afwijkend van die van 1820, terwijl de 100 pCt.-lijn intusschen verschillende malen geraakt of gesneden is, een verschijnsel dat, wanneer het om de verdiensten van het goud als waardemeter gaat, in zijn credit kan worden geboekt.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1922, in Suriname. — De weersomstandigheden waren gunstig; de groote droge tijd deed zich krachtig gelden en houdt nog steeds aan.

De stand der cultures is over het algemeen goed. De cacao-productie gedurende het derde kwartaal van dit jaar was minder dan over het gelijke tijdvak van het afgelopen jaar. De berichten over den stand der boomen luiden echter over het algemeen gunstig. Sommige ondernemingen konden ten gevolge van geringe inkomsten slechts gebrekkig de hand houden aan het onderhoud van de beplanting en de bestrijding van ziekten en plagen. In verband hiermede werden meer krulloten en gevallen van versteening dan het vorige kwartaal aangetroffen. Over thripsaanvallen

werd niet veel geklaagd, terwijl enkele plantages, welke tot systematische thripsbestrijding zijn overgegaan, gunstige resultaten daarvan melden.

De oogstvooruitzichten luiden evenwel over het algemeen gunstig.

De stand van de Liberiakoffie is zeer goed en ook de oogstvooruitzichten zijn zeer bevredigend. De koffieproductie van het afgelopen kwartaal is aanzienlijk grooter dan die van het overeenkomstig tijdvak van het vorige jaar.

De berichten over den stand van het suikerriet zijn zeer gunstig, alsook de oogstvooruitzichten. De productie aan suiker in het afgelopen kwartaal was eveneens aanzienlijk meer dan die van het gelijke tijdvak van 1921.

In het grootste deel van de kolonie is de rijstooft thans in vollen gang. De rijstooft van het loopende jaar belooft grooter te worden dan alle voorgaande jaren. Het district Nickerie alleen zal naar schatting een productie geven van 6.000.000 KG. padi.

Terwijl vóór den wereldoorlog de kolonie voor de rijstvoorziening aangewezen was op invoer uit het buitenland, is nu de tijd gekomen, dat de noodige stappen gedaan worden voor de Surinaamsche rijst een afzet te vinden in het buitenland.

De overige gewassen van den kleinen landbouw, zooals bananen, bacoven, maïs, cocosnoten en aardvruchten staan er goed voor. De aanvoer op de plaatselijke markt is ruim voldoende. De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg gedurende Januari t/m. September 1922 in vergelijking met het overeenkomstig tijdvak van 1921:

	1922	1921
Balata.....	KG. 228.389 ¹ / ₂	203.451
Cacao.....	" 1.320.076	1.369.979 ¹ / ₂
Koffie.....	" 1.823.189	735.832 ¹ / ₂
Maïs.....	" 94.291	355.438
Suiker (1e product).....	" 6.134.661	4.504.685
" (2e " ").....	" 160.967	244.332
Rum 50%.....	L. 182.683	127.864
Melasse.....	—	53.760
Huiden.....	KG. 30.866 ¹ / ₂	9
Hout.....	M ³ . 1.988 ⁹ / ₁₀	1.924 ⁷ / ₁₀
Letterhout.....	KG. 113.157	67.932
Goud.....	Gr. 247.547 ⁶ / ₁₀	197.446 ¹ / ₁₀
Bataten.....	KG. 14.368	243.278
Groenten.....	" 7.767	13.000
Vruchten.....	" 66.611	19.105 ¹ / ₂
Bauxite, ton van 1000.....	" 10.997 ⁹ / ₁₀	—
Rijst (gepeld).....	" 14.400	60.461
Bacoven.....	" 41.489	240

¹) Zie pag. 762 van den loopenden jaargang.

ONTVANGEN:

De wijsgeerige grondslag der Marxistische Staathuishoudkunde en hare waarde voor den tegenwoordigen tijd door Dr. J. A. Eigeman; Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Mij, Rotterdam, 1922.

Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman, *Verzamelde Opstellen*, uitgegeven onder toezicht van den schrijver door H. van Malsen, Bibliothecaris van het Koninklijk Huisarchief, *Tweede afdeeling Staathuishoudkunde*; 's-Gravenhage, Martinus Nyhoff, 1923, aflevering 1.

Handleiding voor Arbiters door Mr. W. Nolen, Advocaat te Rotterdam; 's-Gravenhage, Boekhandel v.h. Gebr. Belinfante, 1923.

Sociaal Technische Vereeniging van Democratische Ingenieurs en Architecten, *De Doelmatigheid van de Amsterdamsche Broodvoorziening* door Dr. Ir. J. Goudriaan Jr.; Uitgevers- en Drukkers-Mij. van F. van Rossen, Amsterdam, 1922.

Het ontstaan van het moderne bankwezen in Nederland door Dr. H. M. Hirschfeld; Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 1922.

Der neue Kurs in Russland, Wirtschaftsgesetze der Sowjetregierung; herausgegeben vom Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität Kiel; bearbeitet von Dr. W. Hahn und A. v. Lilienfeld—Toal, Referenten am Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr; Jena, Kommissionsverlag von Gustav Fischer, 1923.

Het Nederlandsche Belastingrecht onder hoofdleiding van Prof. Mr. J. Ph. Suyling, *No. 1, De Wet op de Inkomstenbelasting en de Wet op de Verdedigingsbelasting II*, door Mr. Dr. J. H. R. Sinninghe Damsté, administrateur aan het Departement van Financiën te 's-Gravenhage, tweede druk; Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, 1923.

Rapport omtrent de uitkomsten van een voorloopig onderzoek naar de levensvatbaarheid van landbouwbedrijven in Suriname met toepassing van moderne cultuurmethoden, in opdracht van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, ingesteld door T. J. Pyttersen; Algemeene Landsdrukkerij, 's-Gravenhage, 1922.

Holland—Oesterreich, Sonderheft der Zeitschrift „Deutsches Vaterland“, Wien 1922.

Op het gemeenschappelijke in de geschiedenis van beide landen en nieuwe punten van aanraking wil dit extra-nummer van het tijdschrift „Deutsches Vaterland“ wijzen. Daardoor en daarnaast de kennis van Nederland in Oostenrijk vermeederen en het buitenland, in 't bijzonder ons land, het bewijs leveren, hoezeer men in Oostenrijk zich inspannt cultureel op peil te blijven. Een zestiental bijdragen van landgenooten bevat de aflevering, benevens negentien artikelen over Oostenrijk. Het blijft uiteraard over 't geheel bij een vluchtige kennismaking, doch wanneer men in aanmerking neemt het gebrek aan kennis omtrent Nederland, dat in het buitenland veelal heerscht, mag men een uitgave als deze al een gelukkig verschijnsel noemen.

De financieele positie van het koopvaardijbedrijf; overzicht voor de Centrale van koopvaardij-officieren, samengesteld door J. Ratté; Uitgave Van Staal & Co., Rotterdam.

De ontwikkeling van het Overheidsbedrijf; Beschouwingen mede in verband met de plannen tot wijziging der gemeentewet door F. van Meurs, Secretaris van den Nederlandschen Bond van Werklieden in Overheidsdienst, Stadhouderskade 68, Amsterdam, 1922.

Het Nederlandsch Verzekeringswezen door A. F. Bredenbeek, Brandassurantie-technicus en generaal-agent der Nord Og Syd Forsikrings-Aktieselskab; Uitgave van H. J. Koersen, Amsterdam; 1922.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 October 1922.

Yves-Guyot, Aberrations germanophiles et dévaluation du mark; *Fernand-Jacq*, La récupération des taxes sur les bénéficiaires de guerre; *G. de Nouvion*, Le contrôle ouvrier sur la gestion des entreprises; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 15 mai au 15 septembre 1922); *X.*, Chronique de l'inflation; *X.*, Le développement de l'industrie japonaise et la récente exposition de Tokyo; *N. Mondet*, Les coopératives socialistes; *B. L. L. E.*, La Ligue du libre-échange (octobre 1922).

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, October 1922.

G. Albrecht, Zur Lehre von der Entstehung der sozialen Klassen. Oppenheimer contra Schmoller; *Riedenaer*, Grundlagen der Preis- und Lohnbildung.

Journal of Political Economy. — Chicago, October 1922.

R. Lennard, English agriculture since 1914. I; *A. Berglund*, Iron and steel and Japanese policies; *J. Viner*, Dumping in international trade. I; *C. Southworth*, Newsprint paper industry and the tariff; *E. S. Gregg*, Shipping fallacies; *J. F. Pyle*, The taxation of incomes in Oklahoma.

Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, U. S., November 1922.

F. W. Taussig, The tariff act of 1922; *A. H. Cole*, The textile schedules in the tariff of 1922; *A. C. Pigou*, The foreign exchanges; *C. S. Joslyn*, The British building guilds: a critical survey of two years' work; *H. Gardner*, Communism among the Mormons.

Weltwirtschaft. — Berlijn, October 1922.

Dr. Kuntzemüller, Das Wiedererwachen des internationalen Eisenbahnverkehrs nach dem Weltkrieg; *G. Buetz*, Preis- und Lohnabbau der Welt.

Revue Internationale de Sociologie. — Parijs, Sept.—Oct. 1922.

P. Descamps, Le mariage par achat (Analyse et synthèse); *G. L. Duprat*, L'orientation actuelle de la sociologie en France; *V. Totomiantz*, La place de la coopération parmi les autres mouvements sociaux.

Sociale Voorzorg. — Amsterdam, October 1922.

L. Heyermans, Een gecentraliseerde medische rijksdienst; *Dr. E. B. F. F. Baron Wittert van Hoogland*, Uitbreiding van de ouderdomswet 1919 en de belegging der reserves; *J. Ratté*, De herziening der wettelijke bepalingen op het arbeidscontract voor zeevarenden; *Prof. Dr. J. A. Veraart*, Het bevolkingsvraagstuk en de Vereeniging voor Staathuishoudkunde.

Die Bank. — Berlijn, October 1922.

A. Lansburgh, Stinnes—Lubersac; *W. Boes* und *Dr. E. Hartenfels*, Das Waren- oder Dokumenten-Akkreditiv.

Bank-Archiv. — Berlijn, 1 October 1922.

Dr. P. Wallich, Der Bedarf an fremden Devisen per spätere Termine; *H. Dove*, Zur Rechtsbildung im modernen Geschäftsverkehr; *Prof. Dr. F. Bernstein*, Die Finanzierung des nordfranzösischen Wiederaufbaues und das Anleiheproblem des Reiches; *Dr. K. A. Herrmann*, Wiedereinführung der Goldmark; *Dr. Lang*, Zur Besteuerung der Stimmrechts-Aktien nach § 15 K. V. St.G.

Idem. — Berlijn, 15 October 1922.

O. Bernstein, Die Verordnung gegen die Spekulation in ausländischen Zahlungsmitteln vom 12. Oktober 1922; *Dr. Stübgen*, Zum Zusammenbruch der Zweiganstalt Hamburg der Girozentrale Schleswig-Holstein; *Dr. E. Schultze*, Die Zunahme der Konkurse in den Vereinigten Staaten.

Bank-Archiv. — Berlijn, 1 November 1922.

Dr. A. Salomonsohn, Wiederherstellung des Bankgeheimnisses und Aufhebung des Depotzwangs; O. Bernstein, Die zweite Verordnung zur Ausführung der Devisennotverordnung; Dr. W. Dabritz, Die Entstehung der Kredit-Anstalten; Dr. H. A. Simon, Die rechtliche Zulässigkeit von Vorzugsaktien mit mehrfachem Stimmrecht.

Bankers' Magazine. — Londen, Nov. 1922. bevat o.a.:

H. Cox, The Austrian problem; B. White, Banknotes a century ago.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, Jrg. 39, Bnd. 1.

bevat o.a.:

H. Haase, Die Errichtung und die erste Instruktion der preussischen Ober-Rechnungskammer; Dr. R. Büchner, Die britische Kriegsgewinnbesteuerung; Dr. E. Lorenz, Auswärtige Prämienanleihen nach dem Krieg; Talmon-Gros, Stellt die vom Bunde deutscher Bodenreformer empfohlene Grundrentensteuer einen „Weg aus der Finanznot“ dar? Eine Erwiderung.

Geographical Journal. — Londen, November 1922.

R. A. Frazer, The topographical work of the Oxford University expedition to Spitsbergen (1921); C. C. Fagg, The regional survey of the Croydon district; F. W. H. Migeod, Some notes on the lake Chad region in British territory; E. G. Sarsfield—Hall, Darfur.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's Gravenhage, 15 Nov. 1922.

H. van Velthoven, De Nederlandsche Boerenbond. Stichting en ontwikkeling; A. M. W. van Renesse, De beteekenis van Tandjong-Priok als haven voor den wereldhandel (met havenplan); Prof. Dr. H. Blink, Vrijhavens der aarde.

De Indische Gids. — Amsterdam, Nov. 1922.

J. S. van Braam, Land-ontginning door de inheemse bevolking van Nederlandsch-Indië; W. H. van der Haas, Het rijsttekort in Indië; J. J. Paerels, Eenige belangrijke Nederlandsch-Indische wildhoutsoorten; A. K. A. Gysberti Hodepnyl, De Zweedsche Oost-Indische Compagnie in 1732.

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandelijks gemiddeld ¹⁾			1922						
		1913	1920	1921	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Productie van steenkool (1000 tons) ¹⁾	Engeland	5,617	4 477	3,200	5,032	4,588	4,867	4,140	4,729	4,843	5,220
	Ver. Staten	9,946	11,267	8,823	11,907	3,542 ⁷⁾	4,034 ⁷⁾	4,639 ⁷⁾	3,667 ⁷⁾	4,453 ⁷⁾	9,962
	Frankrijk ²⁾	786	667	774	833	810	753	780	829	805	878 ⁵⁾
	Duitschland ³⁾	3,887	2,527	2,607	2,935	2,789	2,651	2,063	2,263	2,233	2,397
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	678	221	396	401	415	375	406	418	437
	Ver. Staten	2,623	3,084	1,400	2,068	2,105	2,344	2,399	2,438	1,845	2,067
	Frankrijk ⁴⁾	434	276	280	385	383	442	416	428	447	462
	België	207	93	73	118	114	119	115	127	154	163
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	3,709	2,640	2,236	Kwartaals-opgave		1,920	Kwartaals-opgave		1 617
	Ver. Staten	148	1,310	216	136			137			101
	Frankrijk	229	398	353	286			243			197
	Italië ⁶⁾	125	364	394	312			286			210
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £	54,931	142,861	81,748	77,725	71,461	79,850	75,578	73,467	75,157	70 562
	Ver. Stat. 1000 \$	147,224	425,389	213,055	242,501	204,888	245,076	256,725	244,305	271,000 ⁸⁾	232,000 ⁵⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹¹⁾	701,778	4158,748	1962,373	1931,965	1743,640	1810,125	1851,184	1995,746	1954,729	1893,121
	Italië 1000 Lire	303,803	2235,135	1241,758 ¹⁰⁾	1,310,837 ⁸⁾	1,168,705 ⁸⁾	1,248,097 ⁸⁾	—	—	—	—
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £	43,771	111,297	96,631	64,581	55,508	58,045	52,146	60,419	60,032	62,511
	Ver. Stat. 1000 \$	204,025	673,373	708,531	323,452	310,959	301,989	327,198	296,651	301,805 ⁸⁾	317,000 ⁵⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹¹⁾	573,351	2241,249	1660,896	1876,668	1962,997	1866,964	1920,125 ¹²⁾	1433,142 ¹²⁾	1676,314	1761,062
	Italië 1000 Lire	209,303	981,177	652,135 ¹⁰⁾	716,083 ⁸⁾	700,099 ⁸⁾	586,830 ⁸⁾	—	—	—	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	3,043	3,098	3,238	3,313	4,101	3,822	4,042	3,995	3,704
	Ver. Staten (gel. en ballast)	4,440	5,344	5,182	4,753	4,627	5,471	5,548	6,622	6,540	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	2,399	2,275	2,666	2,811	3,161	3,159	3,329	3,022	—
Index-cijfers: Groothand.-prijzen	Engeland (Board of Trade)	100	307.3	197.2	159.9	159.8	160.4	159.7	159.9	155.8	153.9
	Ver. Staten (Bureau of Labour Statist.)	100	226	147	142	143	148	150	155	155	153
	Frankrijk (off. cijfer)	100	510.3	345.2	308.0	314.2	317.3	325.6	325.6	331.8	329.9 ⁵⁾
	Italië (Prof. Bachi)	100	624.4	577.5	533.4	526.8	523.5	537.4	557.5	571.3	581.7
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁹⁾	New York op Londen	100	75.23	79.10	89.99	90.72	91.36	91.47	91.38	91.74	91.51
	New York op Parijs	100	35.54	38.65	46.72	47.87	47.26	45.55	42.64	41.52	39.72
	New York op Rome	100	25.67	22.26	26.57	27.86	27.24	25.82	23.68	23.49	22.20

¹⁾ Wekelijksche productie, berekend op grond der maandelijksche productie.

²⁾ Inclusief bruinkool (75.000 ton in Januari 1921). Vanaf 1919 incl. Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 inclusief Elzas Lotharingen en het Saargebied.

³⁾ Vanaf 1919 zonder Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz.

⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas Lotharingen. ⁵⁾ Voorloopig cijfer. ⁶⁾ Vanaf 1919 inclusief Triëst.

⁷⁾ Vermindering tengevolge van de kolenstaking. ⁸⁾ Nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden.

⁹⁾ Waarde der genoteerde geldsoorten in percenten der pariteit. ¹⁰⁾ Voorloopig jaarlijksch gemiddelde.

¹¹⁾ De waardeering van den invoer (evenals van den uitvoer) geschiedde in 1920 en 1921 resp. op grond van de officieele waardeering van 1920 en 1919; vanaf Januari 1922 worden voor den invoer de opgaven van de importeurs als grondslag genomen, terwijl voor de waardeering van den uitvoer gedurende de eerste 5 maanden van 1922 de officieele waardeering van 1919 als grondslag zijn genomen. Te beginnen met Juni 1922 waardeert men den uitvoer volgens de officieele waardeering van 1921.

¹²⁾ Volgens de waardeering van 1921 bedraagt de uitvoer gedurende het eerste halfjaar 1922: 9.368 miljoen francs en gedurende het eerste halfjaar 1921: 10.069 miljoen francs; voor de maand Juli 1921 bedroeg de uitvoer volgens deze waardeering 1.485 miljoen francs.

¹³⁾ Uitgezonderd voor de steenkoolproductie (zie noot 1).

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND NOVEMBER 1922

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	13.858.964	8.241.146	47.446.633	26.058.421	—	—	33.587.669	17.817.275
II Plantaard. voortbrengselen	278.998.723	41.615.873	270.825.624	17.784.629	8.173.099	23.831.244	—	—
IIIa Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	1.128.076.559	30.567.675	276.115.688 ¹	7.290.140 ¹	851.960.871	23.277.535	—	—
IIIb Gouden en zilveren munt en muntmat.	520	302.038	8.026	916.550	—	—	7.506	614.512
IV Meel en meelfabrieken	16.462.548	2.753.914	22.676.007	3.705.359	—	—	6.213.459	951.445
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	22.588.308	4.040.383	8.515.883	3.418.444	15.072.425	621.939	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ..	51.066.211	7.091.436	29.237.654 ²	9.914.231 ²	21.828.557	—	—	2.822.795
VII Hout en fabrieken van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v.a.s.	163.160.663	12.773.162	3.214.672	540.573	159.945.991	12.232.589	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.788.356	5.227.276	2.799.558	3.730.935	—	1.496.341	11.202	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleederen en modewaren	7.919.082	23.157.146	3.741.260	10.810.125	4.177.822	12.347.021	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	26.240.665	1.685.584	8.364.822	632.485	17.875.843	1.053.099	—	—
XI Glas	4.123.692	1.034.794	1.768.471	475.096	2.355.221	559.698	—	—
XII Papier	7.100.251	2.786.100	21.020.771	3.277.570	—	—	13.920.520	491.470
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	34.665.536	12.287.926	28.225.040	9.992.526	6.440.496	2.295.400	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	12.119.316	3.406.834	541.280	506.608	11.578.036	2.900.226	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	15.864.616	15.625.862	9.208.466	6.213.254	6.656.150	9.412.608	—	—
Totaal	1.786.034.010	172.597.149	733.709.855	105.266.946	1.052.324.155	67.330.203	—	—
Waarvan Gouden en Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	520	302.038	8.026	916.550	—	—	7.506	614.512

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens. *)

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1919	1920	1921	1922	1919	1920	1921	1922
Januari	75.073.388	256.207.615	214.136.278	152.495.668	41.321.453	135.932.785	115.835.310	86.106.447
Februari	106.229.028	233.591.043	170.369.270	152.353.594	44.543.205	113.309.645	120.956.498	84.204.248
Maart	148.758.852	187.916.138	213.830.220	180.328.763	52.660.723	68.210.466	107.204.662	112.879.875
April	189.565.086	203.592.812	195.772.602	167.451.702	50.827.142	99.448.337	108.819.697	92.729.841
Mei	257.009.336	298.514.162	168.114.951	194.080.257	96.168.708	170.393.137	93.818.710	108.423.679
Juni	258.183.821	345.402.373	188.559.719	150.899.735	126.270.353	179.478.445	120.815.908	100.680.880
Juli	274.264.300	314.861.366	170.674.007	163.863.700	133.623.129	177.114.162	105.420.129	104.572.575
Augustus	313.403.619	267.956.122	186.640.179	178.807.927	163.771.619	130.018.883	142.544.083	99.442.892
September	298.107.886	317.368.670	197.271.439	164.616.506	162.131.110	165.965.569	135.749.765	115.612.131
October	319.833.079	337.338.332	179.043.171	186.643.442	214.577.467	148.140.438	114.694.641	112.003.008
November	296.351.809	270.811.334	175.806.364	172.295.111	171.171.804	156.557.011	106.623.879	104.350.396
Tot. Jan.-Oct.	2.536.780.294	3.033.559.967	2.060.218.200	1.863.836.405	1.257.066.713	1.544.568.878	1.272.483.282	1.121.005.972
December	288.958.920	302.154.125 ³⁾	180.000.903	—	154.241.692	156.922.833	97.115.318	—
Totaal	2.825.739.214	3.335.714.092 ³⁾	2.240.219.103	—	1.411.308.405	1.701.491.711	1.369.598.600	—

1) Hieronder zijn niet begrepen de bunkerkolen voor Ned. schepen. 2) Hieronder is niet begrepen de bunkerolie voor Ned. schepen.

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

3) Bovenstaande bedragen zijn verhoogd met f 3.287.002 wegens te late inzending van gegevens betreffende 1920. Zie voor verdere toelichting Jaarstatistiek 1920 deel I Voorbericht blz. XIV punt I.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	Disc. Wissels. 4	18 Juli '22	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
Bk.	Bel. Binn. Eff. 4	18 Juli '22	Bk. v. Noorw. 5	17 Aug. '22
	Vrsch. in R.C. 5	18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
	Bk. van Engeland 3	13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21
	Duitsche Rijksbk. 10	14 Nov. '22	Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22
	Bk. van Frankrijk 5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '22
	Oostenr. Hong. Bk. 8	2 Sept. '22	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22
	Nat. Bk. v. Denem. 5	25 Apr. '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie				
23 Dec. '22	3 7/8 1)	4 1)	2 1/8	4-3/8	—	5-5 1/2 1)
18-23 D. '22	3 3/4 -4	3 3/4 -4	2 1/8	4-3/8	—	4-5 1/2
11-16 D. '22	3 1/8 -3/4	3 3/4 -4	2 1/8	4-3/8	—	3 3/4 -5 1/2
4-9 Dec. '22	3 3/4 -7/8	3 3/4 -4	2 1/8 -3/8	4-3/8	—	4 1/2 -6
19-24 D. '21	4 1/8	4-1/2	3 3/8 -1/2	4-3/8	—	4 1/2 -6 1/2
20-24 D. '20	4-1/4	4-5	6 3/4	4-3/8	—	6-7
20-24 Juli '14	3 1/8 -3/16	2 1/4 -3/4	2 1/8 -3/4	2 1/8 -1/2	2 3/4	5 1/2 -7 1/2

1) Noteering van 22 December.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen opende iets in reactie, maar zette daarna de rijzing der laatste weken weder verder voort. Slot 11,67. Parijs en België schommelden zonder groote verschillen ongeveer in gelijke beweging met markten. Deze konden het geweldige avans van Maandagochtend natuurlijk niet behouden. Voor de sterke reactie van Dinsdag was echter ook weer geen reden, zoodat de volgende dagen weder een rijzing zagen; later trad echter opnieuw een daling in. Dollars vaster, maar later weder teruglopend. Skandinavië vast voor Stockholm en Christiania, maar flauw voor Kopenhagen. Zwitserland prijshoudend. Argentinië gezocht; Java onveranderd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 1)	Berlijn 1)	Weenen 1)	Brussel **)	New York **)
18 Dec. 1922..	11.62	18.97 1/2	0.04	0.00375	17.39	2.49 7/8
19 " 1922..	11.61 1/2	18.55	0.03575	0.00375	16.97 1/2	2.50 1/8
20 " 1922..	11.61 1/2	18.75	0.03775	0.00375	17.21 1/2	2.51 1/8
21 " 1922..	11.63 1/2	18.67 1/2	0.03825	0.00375	17.12 1/2	2.51 1/8
22 " 1922..	11.66	18.70	0.0365	0.00375	17.11	2.51 1/8
23 " 1922..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.59 1/2	18.50	0.0325	0.0034	16.90	2.49 3/4
Hoogste " " 1)	11.67 1/2	19.10	0.0460	0.0038	17.50	2.52 1/2
16 Dec. 1922	11.61 3/4	18.82 1/2	0.039	0.00365	16.72 3/4	2.50 1/8
9 " 1922..	11.49	17.80	0.0305	0.0037 1/2	16.37 3/4	2.50 3/4 3)
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

3) Noteering van 15 December. 3) Idem van 8 December.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
18 Dec. 1922	67.30	52.15	47.70	47.45	39.25	97 1/2 - 97 1/2
19 " 1922	67.30	52.10	47.65	47.45	39.45	97 1/2 - 97 1/2
20 " 1922	67.75	51.60	47.75	47.52 1/2	39.45	97 1/2 - 97 1/2
21 " 1922	67.75	51.75	47.75	47.55	39.40	97 1/2 - 97 1/2
22 " 1922	67.75	51.95	47.80	47.55	39.50	97 1/2 - 97 1/2
23 " 1922	—	—	—	—	—	97 1/2
L'ste d. w. 1)	67.15	51.45	47.40	47.40	39.20	97 1/4
H'ste " " 1)	68.—	52.30	48.—	47.65	39.60	97 3/4
16 Dec. 1922	67.35	52.35	47.70	47.40	39.25	97 1/4
9 " 1922	67.80	51.80	47.80	47.35	38.80	97 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. fis.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
23 Decemb. 1922	4.65	7.42	0.01 47/100	39.88
Laagste d. week	4.62.12	7.40	0.01 46/100	39.69
Hoogste " "	4.65	7.47	0.01 50/100	40.02
16 Decemb. 1922	4.65.25	7.57	0.01 85/100	40.04
9 " 1922	4.57.12	7.06	0.01 1/10	39.81
Muntpariteit ..	4.86.67	19.30	23.81 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	9 Dec. 1922	16 Dec. 1922	18/23 December '22		23 Dec. 1922
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. \$	44 7/8	44 7/16	44 3/8	44 15/16	44 3/4
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 31/32	1/4	1/3 31/32	1/4 1/32	1/4 1/32
Hongkong	id. p. \$	2/4 5/16	2/3 3/16	2/2 3/4	2/3 3/4	2/3
Lissabon	d. per Mil.	2 1/4	2 3/8	2 1/4	2 3/8	2 1/2
Madrid	Peset. p. £	29.42 3/4	29.49	29.40	29.53	29.46
*Montevideo 1	d. per \$	44 1/2 2)	44 1/8	43 3/4	44 1/2	44 1/8
Montreal	\$ per £	4.57	4.66 1/4	4.63	4.69	4.68 3/8
*R.d. Janeiro	d. per Mil.	6 7/16	6 3/32	6 1/32	6 3/16	6 3/16
Rome	Lires p. £	91 1/8	91 1/2	89 1/2	91 1/2	90 3/4
Shanghai	Sh. p. tael	3/1 1/16	3/1 1/2	3/0	3/1 1/2	3/1 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/8	2/4 3/32	2/4 1/32	2/4 1/16	2/4 5/16
*Valparaiso ..	peso p. £	36.90 3/4	37.20	35.80	36.80	35.80
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 1/16	2/1 1/4	2/1 1/32	2/1 5/8	2/1 1/4

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

2) Noteering van 7 December 1922.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
22 Dec. 1922	30 3/8	62 1/8
16 " 1922	30 7/16	62 3/8
9 " 1922	31 7/8	64 1/2
24 Dec. 1921	34 1/8	64 3/4
24 Dec. 1920	40 5/8	65 3/8
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 27 December 1922.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 115.508.414,68 B.-bk. " 37.841.894,76 Ag.sch. " 63.841.903,14	f 217.192.212,58
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef.	f 75.399.233,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		75.399.233,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 29.667.220,85 B.-bk. " 8.183.738,70 Ag.sch. " 88.926.299,05	f 126.777.258,60
Op Effecten	f 112.305.471,55	
Op Goederen en Spec.	f 14.471.787,05	126.777.258,60
Voorschotten a. h. Rijk		14.938.647,29
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 56.239.410,—	
Muntmat., Goud	f 525.550.137,91	
	f 581.789.547,91	
Munt, Zilver, enz.	f 8.990.115,82	
Muntmat., Zilver		590.779.663,73
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.656.411,43	
id. van 1/8 v. h. kapit.	f 3.998.449,37	9.654.860,80
Geb. en Meub. der Bank		4.522.000,—
Diverse rekeningen		25.021.707,03
		f 1.064.285.583,03
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 5.660.599,75	
Bijzondere reserve	f 1.675.581,33	
Bankbiljetten in omloop	f 974.100.715,—	
Bankassigatiën in omloop	f 862.033,42	
Rek.-Cour. Het Rijk	f —	
saldo's: Anderen	f 48.965.286,73	48.965.286,73
Diverse rekeningen		13.021.366,80
		f 1.064.285.583,03

NED. BANK 27 December 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 385.298.469,41
Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking	180.512.862,38
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	1.926.492.345,—
Verschillen m.d. vorig. weekst.: Meer	
	Minder
Disconto's	20.411.297,85
Buitenlandsche wissels	74 872,—
Beleeningen	5.520.336,23
Goud	—
Zilver	183.880,82
Bankbiljetten	6.019.435,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	17.850.733,55

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden
27 Dec. 1922	581.790	8.990	974.101	49.827
18 „ 1922	581.790	9.074	968 081	32.284
11 „ 1922	581.789	8.851	974.803	30.476
4 „ 1922	581.789	8.663	988.610	28.063
27 Nov. 1922	581.789	7.563	964.195	26.558
27 Dec. 1921	605.969	8.241	1.012.878	31.658
27 Dec. 1920	636.141	21.190	1.072.145	87.185
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingspercentage
27 Dec. 1922	217.192	62.000	126.777	385.298	58
18 „ 1922	196.781	36.000	121.257	390.095	59
11 „ 1922	204.439	40.000	116.443	388.889	59
4 „ 1922	200.207	38.000	130.009	386.422	58
27 Nov. 1922	194.624	44.000	113.242	390.506	59
27 Dec. 1921	270.186	88.700	124.554	404.562	59
27 Dec. 1920	196.824	51.000	247.606	424.669	56
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	18 Dec. 1922	27 Dec. 1922
Aan schatkistpromessen	f 466.520.000,—	f 475.020.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	36.000.000,—	62.000.000,—
Aan schatkistbiljetten	207.182.000,—	207.162.000,—
Aan zilverbous	32.101.995,—	31.866.629,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	323.750.000,—	335.916.000,—
Voorschot aan Gemeenten } voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting } 31 October } 30 November }	93.799.513,—	92.127.290,—
Tegoed v.d. Postch. & G.dst	85.667.837,—	85.792.075,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden	Beschikbaar metaalsaldo
16 Dec. 1922	210.000		264.500	110.500	135.000
9 „ 1922	212.250		267.500	112.500	136.250
2 „ 1922	210.250		263.500	143.500	128.850
18 Nov. 1922	154.791	55.964	266.397	119.470	134.279
11 „ 1922	155.477	55.803	269.962	123.004	133.382
4 „ 1922	156.587	55.699	264.964	126.868	134.634
17 Dec. 1921	153.914	28.241	286.064	98.519	105.739
18 Dec. 1920	217.936	9.443	371.700	124.045	128.366
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gov.-nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekkingspercentage
16 Dec. 1922		177.000		25.500 ³⁾	***	56
9 „ 1922		179.900		25.500 ³⁾	***	56
2 „ 1922		204.500		28.800	***	52
18 Nov. 1922	35.531	22.600	110.364	—	32.168	54
11 „ 1922	36.660	23.734	114.632	—	32.226	54
4 „ 1922	36.695	24.761	112.577	—	30.485	54
17 Dec. 1921	34.428	13.875	110.208	50.837	7.146	47
18 Dec. 1920	31.590	28.356	129.064	44.147	48.417	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{5}$ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisbare schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
18 Nov. 1922	1.226	1.720	722	1.240	485
11 „ 1922	1.220	1.796	692	1.231	555
4 „ 1922	1.228	1.878	726	1.232	528
28 Oct. 1922	1.240	1.686	928	1.217	510
21 „ 1922	1.254	1.704	967	1.185	473
14 „ 1922	1.236	1.743	649	1.167	458
19 Nov. 1921	1.485	2.033	1.178	1.954	292
20 Nov. 1920	1.055	2.130	853	1.947	374
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Dec. 1922	127.444	124.890	298.630	27.000	255.782
13 „ 1922	124.446	123.161	292.468	27.000	249.602
6 Nov. 1922	127.447	123.064	290.578	27.000	247.759
29 „ 1922	127.440	122.885	287.911	27.000	244.857
22 „ 1922	127.445	121.407	287.209	27.000	244.128
15 „ 1922	127.441	121.902	287.843	27.000	244.755
21 Dec. 1921	128.431	126.671	324.429	28.500	288.590
22 Dec. 1920	127.761	134.582	368.231	28.500	337.253
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
20 Dec. '22	51.522	68.798	17.014	106.382	21.004	17,02
13 „ '22	53.927	66.123	10.113	114.773	22.735	18,20
6 Nov. '22	66.892	65.831	11.142	126.554	22.833	16,58
29 „ '22	48.305	67.935	17.029	104.435	23.006	18,94
22 „ '22	49.865	66.841	16.040	107.375	24.488	19,84
15 „ '22	49.968	66.143	12.855	109.506	23.989	19,60
21 Dec. '21	50.825	85.200	14.116	124.207	20.210	14,60
22 Dec. '20	77.178	78.914	13.770	136.031	11.629	7,75
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in miljoenen Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
14 Dec. '22	1.071	1.005	177.607	970.202	18
7 „ '22	1.070	1.005	139.298	846.894	17
30 Nov. '22	1.070	1.005	77.787	754.086	14
23 „ '22	1.072	1.005	81.227	643.750	13
15 „ '22	1.067	1.005	51.113	582.105	9
7 „ '22	1.072	1.005	49.123	517.036	10
15 Dec. '21	1.005	994	4.023	104.568	5
15 Dec. '20	1.097	1.092	21.158	65.147	33
23 Juli '14	1.691	1.357	65	1.891	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels			Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine Totaal uitgegeven
	Totaal	Handelswissels	Schatkistpapier		
14 Dec. '22	1.180.629	351.887	828.742	334.981	191.400
7 „ '22	1.007.886	281.200	726.686	257.329	153.200
30 Nov. '22	919.171	246.948	672.222	240.969	91.700
23 „ '22	801.471	208.736	592.735	201.379	95.200
15 „ '22	753.823	174.884	578.939	212.209	65.000
7 „ '22	637.373	125.877	511.495	150.649	55.000
15 Dec. '21	117.976	1.437	116.539	24.299	11.646
15 Dec. '20	54.090	—	—	15.825	33.316
23 Juli '14	751	751	—	944	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
21 Dec. '22	5.534.663	1.864.367	288.984	572.698	23.400.000
14 " '22	5.534.531	1.864.367	288.837	573.072	22.400.000
7 " '22	5.535.405	1.897.967	288.642	573.810	23.900.000
30 Nov. '22	5.533.921	1.897.967	288.539	573.969	22.200.000
22 Dec. '21	5.524.164	1.948.367	279.582	606.937	24.500.000
23 Dec. '20	5.499.978	1.948.367	265.680	591.735	26.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljotten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.115.613	28.921	2.137.669	36.049.515	2.130.148	15.216
2.267.599	28.998	2.165.191	36.070.029	2.124.288	17.355	
2.264.728	29.248	2.204.494	36.383.961	2.118.627	28.533	
2.818.868	30.207	2.145.784	36.114.050	2.116.042	68.142	
2.245.161	57.826	2.276.757	36.246.215	2.574.151	13.181	
3.253.756	409.486	2.217.662	37.444.362	3.521.482	79.120	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partic.
21 Dec. '22	341.651	84.653	480.000	715.407	6.641.656	275.682
14 " '22	340.691	84.653	480.000	713.474	6.660.245	230.380
7 " '22	338.620	84.653	480.000	738.497	6.661.322	211.137
30 Nov. '22	337.816	84.653	480.000	791.566	6.704.738	257.249
22 Dec. '21	326.383	84.653	480.000	524.830	6.222.287	434.666
22 Dec. '20	324.273	84.653	480.000	812.416	6.001.980	1.033.877

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
6 Dec. '22	3.045.792	2.131.124	—	127.189	2.361.222
29 Nov. '22	3.072.858	2.124.680	—	129.952	2.329.814
22 " '22	3.088.325	2.146.713	—	130.358	2.299.391
15 " '22	3.073.848	2.145.504	—	130.912	2.321.219
7 Dec. '21	2.851.027	1.909.777	—	139.606	2.373.355
10 Dec. '20	2.054.368	1.421.260	67.745	180.100	3.344.332

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking pers. ¹⁾	Algem. Dekking pers. ²⁾
6 Dec. '22	971.772	1.910.104	107.265	71,7	74,3
29 Nov. '22	909.322	1.860.223	107.207	73,3	76,4
22 " '22	871.596	1.894.988	106.495	73,6	76,7
15 " '22	913.699	1.939.510	106.448	72,1	75,2
7 Dec. '21	1.252.443	1.718.283	103.089	69,3	73,1
10 Dec. '20	2.961.529	2.328.806	99.174	39,7	43,2

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
29 Nov. '22	784	11.218.731	1.356.129	14.912.650	3.647.977
22 " '22	784	11.179.994	1.375.572	14.881.977	3.671.559
15 " '22	785	11.233.218	1.391.559	14.967.857	3.651.805
8 " '22	786	11.265.261	1.369.950	14.981.761	3.647.510
30 Nov. '21	807	11.334.959	1.267.522	13.567.955	2.997.931
3 Dec. '20	823	16.630.185	1.332.081	13.677.460	2.822.479

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANKSTATEN,

KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen ¹⁾	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
9 Dec. 1922..	2523,7	643,8	847,3	1927,9	4105,0	1056,8
2 " 1922..	2523,8	648,2	798,7	1944,5	4083,5	1054,1
25 Nov. 1922..	2523,7	648,2	806,6	1980,7	4089,8	1080,5
18 " 1922..	2523,6	642,6	835,9	1999,6	4135,4	1064,5
11 " 1922..	2523,5	639,5	804,1	2064,8	4174,8	1064,8
4 " 1922..	2523,5	639,2	835,5	2103,8	4179,4	1056,4
28 Oct. 1922..	2523,4	613,0	831,6	2098,7	4136,2	1064,5
21 " 1922..	2523,4	641,2	841,6	2642,0	4146,0	962,3
14 " 1922..	2523,4	639,8	827,0	1773,1	4129,7	1135,3
7 " 1922..	2523,4	648,3	815,4	1722,4	4140,3	1137,5
30 Sept. 1922..	2523,4	646,9	823,0	1724,5	4142,4	1141,5
18 " 1922..	2523,4	645,2	820,3	1756,1	4169,2	1139,7
10 Dec. 1921..	2510,0	624,9	1073,1	2483,8	4226,7	997,6
4 Dec. 1920..	2455,0	584,9	938,6	1716,3	4234,3	1062,9
24 Juli 1914..	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9

¹⁾ Inclusief de schuld van de schatkist in rek.-crt.**II. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.**

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehens-kassenscheine	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1922..	534,0	108,7	11,7	424,6	916,6	153,0
7 " 1922..	533,0	108,9	11,7	426,9	955,1	110,6
30 Nov. 1922..	531,9	113,4	11,7	415,9	988,0	79,1
23 " 1922..	531,3	113,5	11,8	385,9	916,1	126,0
15 " 1922..	530,3	113,7	11,8	378,7	912,1	132,0
7 " 1922..	520,6	113,8	11,8	390,8	912,2	128,2
31 Oct. 1922..	520,1	113,9	11,6	386,3	903,9	143,3
23 " 1922..	520,3	114,2	11,0	356,2	813,4	200,9
14 " 1922..	506,3	114,3	11,0	347,0	789,1	205,2
7 " 1922..	505,8	114,4	11,0	343,5	797,8	189,4
30 Sept. 1922..	505,3	114,7	11,0	340,8	811,0	174,0
23 " 1922..	506,0	114,7	11,1	321,9	747,9	220,3
15 Dec. 1921..	545,3	115,0	17,9	379,3	917,1	124,5
15 Dec. 1920..	541,9	120,3	16,5	390,5	922,6	135,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	50,7

III. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitenl.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
30 Nov. 1922..	228,3	4,5	10,9	462,0	459,3	168,9
31 Oct. 1922..	228,3	4,5	9,1	500,7	478,1	180,7
30 Sept. 1922..	228,3	4,3	13,7	516,9	466,6	210,7
30 Nov. 1921..	228,3	3,5	13,2	378,4	465,0	136,5
30 Nov. 1920..	227,6	2,6	13,6	421,8	555,2	59,5
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

IV. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
16 Dec. '22	274,0	119,4	95,4	503,2	529,6	401,7
9 " '22	274,0	90,2	94,4	464,6	521,8	353,5
2 " '22	274,0	77,0	94,0	401,3	582,4	206,9
25 Nov. '22	274,0	70,3	90,6	347,7	534,6	182,3
18 " '22	274,1	69,4	90,6	359,0	541,4	184,8
11 " '22	274,1	73,3	82,3	365,9	551,2	177,0
4 " '22	273,9	81,1	73,9	378,1	566,4	175,6
28 Oct. '22	273,5	78,7	73,9	358,4	533,0	185,4
21 " '22	273,5	77,1	74,0	368,3	527,1	199,3
14 " '22	273,5	77,6	74,0	375,8	548,1	196,1
7 " '22	273,6	78,3	74,0	393,8	564,4	190,0
30 Spt. '22	273,6	77,2	74,0	399,7	604,6	180,2
23 " '22	273,6	79,0	74,0	363,1	522,9	201,4
17 Dec. '21	274,8	111,6	19,0	547,8	583,0	308,9
18 Dec. '20	282,1	108,0	34,3	616,0	727,8	226,5
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

V. BANK VAN NOORWEGEN.

(In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1922..	147,3	40,0	9,4	450,1	377,3	139,7
7 " 1922..	147,3	39,8	9,4	435,3	368,0	134,0
30 Nov. 1922..	147,3	36,3	9,4	446,3	371,7	141,4
22 " 1922..	147,3	35,4	9,4	448,6	360,3	153,9
15 " 1922..	147,3	35,4	9,4	453,3	365,8	153,5
7 " 1922..	147,3	36,0	9,4	460,1	376,3	150,0
31 Oct. 1922..	147,3	37,6	9,4	489,5	383,4	173,4
23 " 1922..	147,3	38,1	9,4	483,0	374,8	175,5
16 " 1922..	147,3	44,0	9,4	474,9	381,9	167,2
7 " 1922..	147,3	44,6	9,4	443,9	380,6	138,8
30 Sept. 1922..	147,3	42,8	9,4	444,0	383,6	134,8
22 " 1922..	147,3	41,7	9,4	430,0	373,7	132,0
15 Dec. 1921..	147,3	39,6	8,8	445,9	401,7	121,2
15 Dec. 1920..	147,3	56,2	10,5	439,1	460,7	89,4
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

VI. BANKBUREAU VAN TSJECHO-SLOWAKIJE.

verbonden aan het Ministerie van Financiën.

(In miljoenen Tsjecho-Slow. Kronen.)

Data	Vorder. op de Oosterr.-Hong. Bank *)	Disconto's	Beleeningen	Vorderingen op het buitenl.	Circulatie	Rek. Crt.
7 Dec. 1922	10096,7	567,1	1493,5	1347,4	9785,7	1447,8
30 Nov. 1922	10096,7	539,3	1501,1	1540,7	9996,6	1530,1
23 " 1922	10096,7	473,8	1497,8	1648,0	9531,5	1413,0
15 " 1922	10096,7	396,1	1502,9	1649,0	9708,3	1246,1
7 " 1922	10096,7	379,4	1510,5	1674,1	9951,5	1142,6
31 Oct. 1922	10096,7	392,1	1508,1	1692,6	10139,4	1041,9
23 " 1922	10096,7	430,6	1504,5	1688,1	9559,8	1509,6
15 " 1922	10096,7	427,0	1506,4	1657,8	9836,0	1192,8
7 " 1922	10096,7	398,8	1507,5	1601,3	10025,0	971,6
30 Sept. 1922	10096,7	395,6	1493,0	1636,1	10196,9	865,2
23 " 1922	10096,7	409,6	1475,2	1670,1	9664,5	1373,7
15 " 1922	10096,7	412,9	1467,6	1736,4	98.370	1258,0
7 Dec. 1921	10084,5	1880,6	1721,3	605,9	11742,2	889,0
7 Dec 1920	9521,9	1816,8	2212,4	145,4	10942,0	1056,1
7 Mrt. 1921	9526,2	1681,9	2072,9	615,0	10881,2	989,5

*) Bankbiljetten, rekening-crt.-saldi en schatkistbons.

VII. OOSTENRIJKSCHE BANK.

(Voornaamste posten in duizenden kronen.)

Data	Gouden buitenl. goud-wissels	Zilver	Disconto's en Beleeningen	Circulatie	Rek.-Crt.
7 Dec. '22	465	8	721,946,862	3,417,786,498	207,846,951
30 Nov. '22	398	8	827,248,049	3,133,276,346	342,136,922
23 " '22	380	8	866,168,443	3,161,625,773	364,041,736
15 " '22	340	7	888,935,229	3,132,670,816	265,253,336
7 " '22	429	7	900,749,755	2,979,322,991	155,522,748
31 Oct. '22	434	21	877,621,743	2,970,917,000	108,208,383
23 " '22	494	21	847,135,611	2,683,863,060	226,161,558
14 " '22	604	21	827,067,483	2,590,414,336	217,040,559
7 " '22	677	21	807,802,037	2,453,968,531	226,179,555
30 Sept. '22	742	21	784,916,252	2,277,677,738	249,971,028
23 " '22	699	21	736,660,388	1,960,309,570	169,439,812
15 " '22	751	21	684,948,457	700,865,397	164,157,872
7 Dec. '21	8,201	5	21,633,758	132,457,939	12,676,032

VIII. HONGAARSCHE BANK.

(Voornaamste posten in duizenden kronen.)

Data	Gouden buitenl. goud-wissels	Zilver	Disconto's en Beleeningen	Circulatie	Rek.-Crt.
7 Dec. 1922	15,342	596	50,791,777	72,007,176	5,934,573
30 Nov. 1922	14,916	596	51,106,524	72,016,112	6,407,920
23 " 1922	14,845	596	51,927,655	70,371,291	8,073,867
15 " 1922	14,145	596	52,447,517	70,210,720	7,237,263
7 " 1922	14,145	596	53,295,255	67,934,531	8,066,355
31 Oct. 1922	14,012	596	53,358,744	70,004,923	5,188,721
23 " 1922	14,816	596	50,414,088	65,329,411	4,233,016
15 " 1922	14,598	596	50,024,907	61,940,752	5,636,263
7 " 1922	14,042	596	50,137,855	60,263,732	6,311,954
30 Sept. 1922	13,551	596	48,810,951	58,458,093	5,928,870
23 " 1922	13,493	597	46,646,592	55,412,204	6,553,619
15 " 1922	13,199	597	44,120,989	52,404,972	5,360,531
7 Dec. 1921	12,245	598	25,271,954	25,360,868	2,282,921

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 22 December 1922.

Zoo mogelijk is de houding van de internationale beurzen gedurende de juist achter ons liggende week nog stiller en lusteloozer geweest dan in de hieraan voorafgaande berichtsperiode. Het vooruitzicht op de Kerstvacantie, gepaard gaande aan het geringer aantal beursdagen, hieraan voorafgaand, hebben een groote mate van terughouding teweeg gebracht, die zich vrijwel overal heeft geuit in zeer kleine variaties. Zelfs voor de Deutsche beurzen is dit het geval geweest, hoewel hier uit den aard der zaak de fluctuaties iets grooter waren in verband met het feit, dat de Deutsche effectenmarkten in den laatsten tijd geheel en al sturen op het kompas der buitenlandsche deviezen en deze iederen dag koerswisselingen te aanschouwen geven. Toch heeft de vacantie-stemming ook te Berlijn wel invloed uitgeoefend, getuige het feit, dat, ondanks het opnieuw mounteeren van de buitenlandsche wisselkoersen, het index-cijfer van de „Frankfurter Zeitung“ slechts een verbetering van 3455 tot 3545 te aanschouwen geeft.

De grondtoon is echter zeer vast gebleven. Weliswaar vleit men zich in verschillende kringen nog met de hoop, dat de Vereenigde Staten ten slotte in hun eigen belang ertoe zullen overgaan Duitsland een leening toe te slaan, doch aan den anderen kant ziet men wel in, dat tusschen het voornemen der Unie (indien dit al mocht bestaan) en de uitvoering hiervan nog heel wat weken zullen verlopen. In dien tusschentijd zwelt de bankbiljetten-circulatie van de Reichsbank met steeds grooter snelheid. Voor de tweede week van December bedroeg de vermeerdering van den biljettenomloop niet minder dan ruim 123 milliard mark en al houdt men rekening met het feit, dat in dit record-cijfer al reeds verschillende noodzakelijke voorzieningen ten behoeve van de jaarswisseling zijn begrepen, het behoef geen verwondering te wekken, dat zelfs kringen, die optimistisch denken ten aanzien van de Amerikaanse financiële hulp-verleening, toch niet al te gerust zijn op een spoedig herstel of zelfs maar een stabilisatie van de waarde van de mark. Dientengevolge is er op de Deutsche beurzen dan ook slechts weinig van aanbod van effecten te merken geweest, afgezien dan van enkele dagen, waarop de speculatie, angstig geworden door wilde geruchten omtrent groote buitenlandsche leeningen haar bezit op de markt wierp. In verband met het razend tempo van de biljetten-circulatie is de geldmarkt ook veel ruimer geworden, zoodat het publiek geenerlei moeite ondervindt bij het reporeeren van zijn posities. De aankondiging van de regeering ten aanzien van de inkrimping van het aantal ambten en werklieden is te laat gekomen, om reeds eenigen invloed uit te oefenen op de beurskoersen van de laatste dagen. Het is nog niet te voorzien, welke gevolgen deze nieuwe politiek zal hebben; in ieder geval echter rekent men op heftig verzet van de zijde der vakvereenigingen.

Van de beurs te Londen valt weinig nieuws te vermelden. De tendens is, hoewel weinig veranderd, eerder iets aan den flauwen kant geraakt onder aanvoering van rubberwaarden, die aangeboden bleven in verband met den iets lageren prijs voor het product. Ook petroleumwaarden vermochten zich niet in groote belangstelling te verheugen, ondanks het feit, dat Wallstreet gunstig voor deze waarden was gedisponeerd. Doch een uitermate stille en lustelooze houding is speciaal voor de Londensche beurs karakteristiek gedurende de laatste weken van het jaar.

Ook Parijs heeft niet veel levendigheid betoond, doch de omzettingen waren hier in ieder geval iets grooter. Dit stond in direct verband met de houding der Fransche valuta, die, hoewel op een hooger peil dan enkele weken geleden, nog vrij groote variaties aantoonde. In dezen gaat de leiding van Londen uit en de houding van Fransche fondsen aan de Theems is dan ook van groot gewicht voor de Parijsche beurs. Nu de diplomatieke onderhandelingen in een stadium van tijdelijke rust zijn gekomen, is men te meer geneigd aandacht aan zuiver financiële en monetair overwegingen te schenken.

De beurs te Wallstreet was stil, doch overwegend vast van toon. Na de jongste dividend-declaratie van de Koninklijke Petroleum Maatschappij, die den koers der betrokken aandelen tijdelijk heeft gedrukt, is de tendens voor Royal Dutch te New York veel vaster geworden, hetgeen zich tot het einde der beursweek heeft kunnen handhaven. Teekend is de algemeen vaste houding wel, nu men zich in de Unie in steeds grooter kringen rekenschap geeft van de noodzakelijkheid Europa te hulp te moeten komen, wil men althans een groot consument in staat houden ook in de toekomst Amerikaanse producten te kunnen afnemen. Dat het inderdaad meer en meer de richting uit-

gaat van daadwerkelijke hulp-verleening valt af te leiden uit de houding, die de farmers langzamerhand ten aanzien van deze politiek gaan innemen. Het z.g. „farmers"-blok in het Parlement wordt steeds machtiger en één der woordvoerders hiervan, de heer Frank Lowden, voormalig gouverneur van Illinois, heeft reeds in het leidende boerenorgaan, „The Breeders' Gazette" verklaard, als resultaat van zijn indrukken gedurende een reis door Europa opgedaan, dat de Unie er toe zal moeten komen mede te werken tot het economisch en financieel herstel van Europa. Zijn opmerkingen zijn des te merkwaardiger, waar de heer Lowden niet als pro-Duitsch bekend staat en het toch Duitschland zou moeten zijn, dat in de eerste plaats voor Amerikaanse hulp in aanmerking zou komen.

Te o n z e n t heeft de markt zich niet onderscheiden van de buitenlandsche beurs-centra, wat de levendigheid betreft. Toch zijn verschillende fondsen en afdelingen nog door het koersverloop op den voorgrond getreden. Hiertoe behoorden niet de afdelingen voor staatsfondsen, die, zoolang voor binnen- als buitenlandsche soorten, een oninteressant verloop hebben gehad.

	18 Dec.	20 Dec.	22 Dec.	Rijzing of daling.
6 %/o Nederland 1922	98 ⁵ / ₈	98 ¹ / ₈	98 ⁵ / ₁₀	- ⁵ / ₁₆
5 %/o „ 1918	88 ¹ / ₂	88 ⁹ / ₁₀	88 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ %/o „ 1916	88 ¹ / ₁₆	88	88	- ¹ / ₁₆
4 %/o „ 1916	81 ⁵ / ₁₆	81	81 ¹ / ₂	- ¹ / ₁₆
3 ¹ / ₂ %/o „	72 ³ / ₄	72 ³ / ₄	72 ³ / ₄	
3 %/o „	62	62	62	
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	52 ⁷ / ₈	52 ³ / ₄	52 ⁷ / ₈	
7 %/o Oost-Indië 1921	101	101 ¹ / ₂	101 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
6 %/o „ 1919	95 ¹⁵ / ₁₆	95 ⁷ / ₈	95 ¹ / ₂	- ⁷ / ₁₆
5 %/o „ 1915	93 ³ / ₄	93 ³ / ₄	93 ³ / ₈	+ ¹ / ₈
4 %/o Oostenr. Kronenrente	1	³ / ₄	1 ³ / ₁₆	+ ³ / ₁₆
5 %/o Rusland 1906	5 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₄	5 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	3 ³ / ₄	3 ¹ / ₂	3 ⁹ / ₁₆	- ⁵ / ₁₆
4 %/o Japan 1899	67 ³ / ₈	—	67 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
5 %/o Brazilië 1895	49 ³ / ₈	—	49	- ³ / ₈
8 %/o San Paulo 1921	92 ³ / ₁₆	92 ¹ / ₁₆	—	- ³ / ₈
6 %/o Amsterdam 1920	100 ¹ / ₂	—	100 ¹¹ / ₁₆	+ ⁵ / ₁₆
7 %/o Rotterdam 1920	102 ¹ / ₂	102	103	+ ¹ / ₂

Daartegen was b.v. de markt voor *petroleum* waarden, speciaal wat betreft aandelen Koninklijke Petroleum-Maatschappij, nogal bewogen. Na een tijdlang sterk onder den indruk te zijn geweest van de teleurstellende dividenddeclaratie heeft het hoofdfonds ten slotte nog een avance aan het einde der beursweek kunnen boeken. Gedeeltelijk is dit toe te schrijven geweest aan de houding van Wallstreet voor de betrokken aandelen, voor een ander deel echter trad bij het publiek meer en meer de gedachte naar voren, dat het lage interim-dividend meer moest worden opgevat als een onderdeel van den strijd der maatschappij tegen de Indische belastingen en dat het dus niet prejudicieerde op de slotuitkeering.

Rubberaandelen daarentegen waren lusteloos en meendeels lager in koers in verband met de hierboven gereleveerde houding van de markt voor het ruwe product. Met belangstelling ziet men de aanstaande reis van de deputatie der Rubber Growers' Association naar New York tegemoet; men neemt aan, dat de besprekingen zullen loopen over de vraag, hoe de Unie in de toekomst steeds van een voldoende hoeveelheid rubber kan worden voorzien.

Tabaksandelen hebben slechts zeer geringe variaties te aanschouwen gegeven; de tijd van het jaar is niet geëigend om voor deze markt groote belangstelling wakker te roepen.

Industriele waarden daarentegen hebben meer van zich doen spreken. Speciaal was hier de vaste houding van gewone Jurgensaandelen opvallend, terwijl de preferente soorten eenigszins achter bleven. Ter beurze beoordeelt men in verband hiermede de rijzing der gewone aandelen uit beurs-technisch oogpunt. Weliswaar geeft de algemeene gang van zaken bij het Jurgensconcern wellicht aanleiding tot een optimistischer beoordeeling, doch het is vrijwel zeker, dat over het afgelopen jaar niet op een dividenduitkeering mag worden gerekend. Men is dan ook veel meer van meening, dat de vaste houding, speciaal van de gewone aandelen, in de eerste plaats moet worden toegeschreven aan dekking van de contramine, wier partij in den laatsten tijd zeer omvangrijk is geworden en die thans klaarblijkelijk tot liquidatie van haar positie wordt gedwongen.

Van de groep der *handelsondernemingen* waren aandelen Compania Mercantil Argentina opvallend sterk aangeboden. Reeds verluide ter beurze, dat een groote afschrijving op de aandelen zou moeten plaats vinden, doch officieel is hiervan nog niets bekend geworden.

	18 Dec.	20 Dec.	22 Dec.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	119	119	119 ⁵ / ₈	+ ⁵ / ₈
Incasso Bank	90 ¹ / ₂	—	90 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Koloniale Bank	132 ¹ / ₂	131 ¹ / ₂	132 ¹ / ₂	- ¹ / ₄
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	133	132 ¹ / ₂	133	
Rotterd. Bankvereniging...	91	—	—	
Amst. Superfosfaatfabriek..	30	—	31 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	34 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	34	- ¹ / ₂
Gouda Kaarsen	83 ¹ / ₂	81	83 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
Holl. Draad- en Kabelfabriek	70 ³ / ₈	72 ¹ / ₄	72	+ 1 ⁵ / ₈
Jurgens' Ver. Fabr. gew.aand.	49 ¹ / ₂	54	58 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
„ „ „ pr. aand.	68 ¹ / ₂	68 ³ / ₈	70	+ 1 ¹ / ₂
Leerdam Glasfabrieken	35 ¹ / ₂	36	38 ¹ / ₂	+ 3
Philips' Gloeilampenfabriek	247	248 ¹ / ₂	—	+ 1 ¹ / ₂
Vereenigde Blikfabrieken...	94 ⁷ / ₈	—	—	
Vereen. Chemische Fabrieken	28	27 ¹ / ₂	—	- ¹ / ₂
Compania Mercantil Argent.	30 ¹ / ₈	27 ¹ / ₂	25 ¹ / ₂	- 4 ⁵ / ₈
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	157	155 ³ / ₈	158 ³ / ₈	+ 1 ⁵ / ₈
Handelsver. Amsterdam.....	370 ¹ / ₈	369 ¹ / ₄	372 ¹ / ₂	+ 1 ⁵ / ₈
Handelsverg. Reis & Co.....	21 ¹ / ₂	25	—	+ 3 ³ / ₄
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	164	—	162	- 2
Linde Teves & Stokvis	71	70	69 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Tels & Co's Handel-Mij.....	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₈	6	+ ¹ / ₂
Redjang Lebong Mijb.-Mij.	103 ¹ / ₂	—	102 ¹ / ₂	- 1
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	128 ¹ / ₂	127 ¹ / ₄	126 ¹ / ₈	- 2 ⁵ / ₈
Kon. Petroleum-Mij.	390 ¹ / ₄	386 ¹ / ₄	397 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₄
Orion Petroleum-Mij.....				
Afgest. Aand.	37 ¹ / ₄	36	37	- ¹ / ₄
Steaua Romana Petroleum				
Mij. ... Afgest. Aand	28	—	—	
Amsterdam-Rubber-Mij.....	116 ¹ / ₈	113 ⁷ / ₈	115 ¹ / ₈	- ¹ / ₂
Nederl.-Rubber-Mij.	64	62	63	- 1
Oost-Java-Rubber-Mij.	171	170 ¹ / ₂	166	- 5
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	272	272 ¹ / ₂	272 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	236 ¹ / ₄	233 ¹ / ₄	234 ¹ / ₄	- 2
Senembah-Maatschappij ...	320	317 ¹ / ₂	324	+ 4

De *schoepvaartmarkt* was rustig, doch aan den vasten kant. Hoewel de financieele uitkomsten der reederijen wellicht niet al te gunstig zullen zijn, heeft het toch een stimulerenden invloed uitgeoefend, dat in de laatste dagen opnieuw een deel van de opgelegde schepen in de vaart is gebracht.

	18 Dec.	20 Dec.	22 Dec.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	118	118 ¹ / ₈	120	+ 2
„ „ „ „gem.eig.	101 ¹ / ₄	103 ¹ / ₈	105	+ 3 ¹ / ₂
Hollandsche Stoomboot-Mij.	29	29 ¹ / ₂	30 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Java-China-Japan-Lijn	71	—	77	+ 6
Kon. Hollandsche Lloyd ...	17 ¹ / ₈	17 ³ / ₈	17 ¹ / ₈	+ ¹ / ₄
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.....	66	66 ¹ / ₂	68 ⁷ / ₈	+ 2 ⁷ / ₈
Konink. Paketvaart-Mij. ...	89	91	95	+ 6
Maatschappij Zeevaart	57	—	60	+ 3
Nederl. Scheepvaart-Unie...	93 ¹ / ₂	94 ¹ / ₄	96 ¹ / ₈	+ 2 ¹ / ₈
Nievelt Goudriaan	105	104	105	
Rotterdamsche Lloyd.....	121	120	123 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Nederland”...	129 ⁷ / ₁₆	131	135 ¹ / ₂	+ 6 ¹ / ₁₆
„ „ „Noordzee' ...	34 ¹ / ₈	35 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₈

De *Amerikaansche afdeling* was zeer stil; de variaties bleven tot een minimum beperkt.

	18 Dec.	20 Dec.	22 Dec.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	57 ¹¹ / ₁₆	57 ¹ / ₁₆	57 ¹ / ₈	- ⁹ / ₁₆
Anaconda Copper	100 ¹⁵ / ₁₆	101 ¹ / ₂	100 ⁷ / ₈	- ¹ / ₁₆
Studebaker Corp.	135	135 ¹ / ₂	—	+ ¹ / ₂
Un. States Steel Corp.	109	107 ¹ / ₂	108	- 1
Atchison Topeka.....	103	102 ¹ / ₄	103 ³ / ₈	+ ⁷ / ₈
Erie	11 ¹ / ₈	10 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	- ³ / ₈
Southern Pacific.....	91 ¹ / ₄	90 ¹ / ₄	92 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Union Pacific	142	141 ¹ / ₂	142 ¹ / ₂	+ ³ / ₄
Int. Merc. Marine orig. gew.	12 ¹ / ₁₆	12 ¹ / ₄	12 ¹ / ₂	+ ³ / ₁₆
„ „ „ „ „ pref.	50 ¹ / ₂	49 ¹ / ₄	48 ¹ / ₄	- 2 ¹ / ₄

De *geldmarkt* was stabiel; prolongatie doorgaans 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Tarwe. Aangezien de Kerstdagen vallen in de week waarover wij dit overzicht schrijven, valt er veel minder dan gewoonlijk te rapporteeren. De oogstberichten van het Zuidelijk Halfrond blijven gunstig, de opbrengst in Australië wordt eerder iets hooger geschat. Indië vermeldt voldoende neerslag, waardoor waarschijnlijk op ruimere schaal geëxporteerd zal kunnen worden. Daarentegen is in Argentinië de regen te hevig geweest en er zijn geruchten,

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	27 Dec. 1922	18 Dec. 1922	27 Dec. 1921
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.				
23 Dec. '22	125½	72¼	43⅜	11,55	7,95	16,85	Tarwe*	13,50	13,40	13,50
16 „ '22	124	74¼	45½	11,90 1)	7,85 1)	20,40 1)	Rogge (No. 2 Western) 1)	11,90	11,80	11,75
23 Dec. '21	113	49	33⅞	11,75	7,65	17,30	Mais (La Plata)	192,—	193,—	180,—
23 Dec. '20	175½	71⅜	47⅞	17,15	9,15	16,10	Gerst (48 lb. malting) .. 2)	194,—	190,—	207,—
23 Dec. '19	246	144¼	82½	13,10	6,50	21,35	Haver (38 lb. white cl.) .. 1)	10,60	10,60	11,75
20 Juli '14	82	56⅞	36¼	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad 1)	14,50	13,75	16,25
							Lijnzaad (La Plata) ... 2)	433,—	440,—	378,—

1) per December.

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) per 1960 K.G.

*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 Dec. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	17/23 Dec. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	22.935	1.104.825	1.451.110	—	34.509	46.482	1.139.334	1.497.592
Rogge	22.388	362.187	145.177	—	—	1.831	362.187	147.008
Boekweit	620	13.797	9.558	—	—	576	13.797	10.134
Mais	15.339	946.991	993.376	1.679	97.497	112.861	1.044.488	1.106.237
Gerst	2.359	152.074	241.879	—	8.871	9.010	160.945	250.889
Haver	1.750	111.113	71.346	—	292	4.285	111.405	75.631
Lijnzaad	6.032	129.516	156.287	1.217	78.055	115.919	255.045	272.206
Lijnkoek	5.256	176.990	121.361	—	4.187	32.339	133.703	153.700
Tarwemeel	6.117	74.462	53.863	529	8.069	4.955	82.531	58.818
Andere meelsoorten	58	9.768	37.886	—	2.665	2.047	12.433	39.933

dat daardoor de opbrengst minder zou zijn. In Europa hecht men aan deze laatste mededeeling niet al te groote waarde. Wat Noord-Amerika betreft, de eindschatting van den tarwe-oogst geeft een hooger cijfer voor den tarwe-oogst, speciaal van de wintertarwe, maar niettegenstaande dat, zijn de markten slechts weinig flauwer.

De nieuwe oogst ligt in sommige gedeelten van het land aan te geringe sneeuwbedekking tegen de vorst.

De vraag is in Europa, niettegenstaande de feestdagen, tamelijk goed geweest, vooral de Middellansche Zeelanden bleven als koopers optreden.

Mais. De prijzen voor La Platamais toonden ten gevolge van de wederom zeer groote verschepingen eenige daling. In Argentinië zelf bleven zij vrijwel gehandhaafd. In Noord-Amerika was de stemming kalm en de noteringen te Chicago liepen geleidelijk iets terug. De vraag van Europa blijft voor Noord-Amerikaansche mais nog onvolgende.

In gerst en haver kwamen slechts geringe omzetten tot stand. Hetzelfde geldt ook voor lijnzaad. De verschepingen van dit artikel waren wederom klein, met uitzondering van de Argentijnsche verschepingen naar Noord-Amerika, die tamelijk ruim waren. De oogstbeweging in Argentinië is nog zeer klein, zoodat de verschepingen in Januari ook waarschijnlijk nog wel niet bijzonder groot zullen worden.

Markten in Nederland. Ten gevolge van de Kerstdagen is de omzet gering geweest. In tarwe gaat weinig om. In mais was de vraag af en toe iets beter, maar ten gevolge van de teruglopende prijzen in de Vereenigde Staten liepen ook hier de prijzen achteruit, wat de animo van de koopers bekoelde. De aanvoeren zijn echter niet groot, zoodat de consumptie zich wel spoedig meer zal doen gevoelen. Haver kalm met geringen omzet. Voor Amerikaansche gerst was wat meer attentie, doch ten gevolge van de hooge vraagprijzen was de omzet niet groot. Een halve lading Donaugerst vond plaatsing naar onze markt. Lijnzaad bleef kalm gestemd, met geringen omzet, niettegenstaande de prijzen voor lijnkoeken aanmerkelijk opliepen.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Dec.	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No 1	White Java f.o.b. per December/Januari	Amer. Granulated c.i.f. December	
19 Dec. '22	f 23½/10	Sh. 55/6	Sh. 19/3	Sh. 23/-	\$ cts. 5,75
12 „ '22	„ 23½/10	55/6	19/3	23/-	5,75
19 Dec. '21	„ 20½	52/3	17/3	18/9	3,86
19 Dec. '20	„ —	84/-	30/-	—	4,63
4 Juli '14	„ 11½/32	18/-	—	—	3,26

De stemming op de verschillende suikermarkten bleef geheel gelijk aan die der vorige week.

In Amerika trokken de noteringen op de termijnmarkt wat aan en luiden die thans: d.c. 3,65 voor Januari; d.c. 3,39 voor Maart; d.c. 3,51 voor Mei en d.c. 3,63 voor Juli, terwijl Spot Centrifugals onveranderd bleef op d.c. 5,53. Cubaplanters toonen zich nog steeds gereserveerd, zoodat oordanks Guma's taxatie voor den Cuba-oogst van 4.193.500 tons de markt, na eene kleine inzinking, haar prijshoudend aanzien kon handhaven.

De Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontv. n. oogst 16 Dec.	18.202	—	7.646
Werkende fabrieken	31	12	11
Weekexport 16 Dec.	4.571	—	—
„ „ Oude Oogst	18.796	—	—
Voorraad 16 Dec.	13.631	—	7.646
Voorraad Oude Oogst 16 Dec.	11.620	—	—

In eenige districten vielen lichte regens.

In Engeland hebben raffinadeurs kunne prijzen voor levering op termijn met 9 d. verlaagd, terwijl levering Januari werd teruggetrokken. Ook hier bleven de noteringen voor loco suiker onveranderd.

Uit Java werden geen nieuwe berichten gerapporteerd. De markt bleef daar vrijwel hetzelfde met iets vastere tendens.

Hier te lande was de markt de afgelopen week zeer oninteressant ook al wegens de fluctuaties der verschillende geldkoersen en de naderende feestdagen. De aanzegging van eenige partijen suiker leidde tot gedwongen verkoop, waardoor een oogenblik de prijzen, voornamelijk voor December, wat terugliepen. Overigens bleef de markt vrijwel onveranderd en noteerde aan het slot Januari ongeveer f 23,37½; Maart f 23,62½; April f 23,75 en Mei f 23,87½. De omzet bedroeg ruim 1500 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 20 December 1922.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn deze week ongeveer vijftig punten gestegen in verband met kleinere oogstschattingen en de betere vraag uit de industrie in Amerika. Het zevende Ginnerrapport, dat heden gepubliceerd zal worden, wordt minder gunstig verwacht dan het vorige; daartegenover zijn er minder gunstige berichten omtrent den politieke toestand in het nabije Oosten, terwijl eveneens de onzekerheid omtrent de te verstrekken leening aan Duitschland ontmoedigend op het speculatieve element in de markt werkt. Er is weinig vraag naar Egyptische katoen, hoewel prijzen iets hooger zijn.

Garens. Terwijl men bericht, dat de industrie in Amerika goed gaat, komen dergelijke berichten uit geen enkel

ander land voor, misschien met uitzondering van Japan. De hogere prijzen voor katoen en garens hebben een zeer ongunstigen invloed op de vraag naar deze producten. Onze eigen fabrikanten koopen geen skip meer dan zij absoluut noodig hebben en hoewel het bij de tegenwoordige katoenprijzen en de zeer verliesgevende marges voor Spinners absoluut onmogelijk schijnt, dat garens van Amerikaanse katoen goedkooper kunnen worden, hebben toch de groote consumeerende markten nog absoluut geen vertrouwen in de tegenwoordige prijzen en koopt men niet meer dan volstrekt noodig is. Er zijn enkele zaken gedaan in 60er Egyptisch en Amerikaansch voor Indië en ook enkele kleine partijen in 40er en 44er mule om te verven. Van China hoort men niets, terwijl ook het Vasteland en het Nabije Oosten alleen voor directe behoefte koopen en absoluut geen belangstelling toonen voor latere levering. Het is zeker al lang geleden, dat er zoo weinig onder contract was en koopers zich uitsluitend beperken tot directe levering.

Het is zeer moeilijk om in manufacturen tot zaken te komen. Ten gevolge van de hogere katoenprijzen zijn prijzen van manufacturen bepaald vast. Niemand schijnt echter eenig vertrouwen te hebben en in verband met de naderende feestdagen stelt men eventueele zaken uit en wacht men over het algemeen liever tot na Nieuwjaar. Op het oogenblik is onze markt bepaald vast, met een neiging tot hogere prijzen, doch schijnt niemand zich hierover te bekommeren en koopt men absoluut niet op speculatie, zoodat niettegenstaande velen hogere prijzen verwachten, men toch bereid is het risico van de markt te loopen. Men hoopt, dat de vooruitzichten in het begin van het Nieuwe jaar wat beter zullen worden. In verband met de vacantiédagen zullen wij de volgende week geen bericht publiceren.

13 Dec. 20 Dec. Oost. koersen. 12 Dec. 19 Dec.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/3 1/4
 F.G.F. Sakellaridis 17,65 17,80 T.T. op Hongkong 2/4 1/8 2/2 3/4
 G.F. No. 1 Oomra 9,15 9,30 T.T. op Shanghai 3/1 1/4 3/0 3/4

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands).

	22 Dec. '22	16 Dec. '22	9 Dec. '22	23 Dec. '21	23 Dec. '20
New York voor Middling ..	26,20 c	25,70 c	25,10 c	18,80 c	15,— c
New Orleans voor Middling	26,— c	25,50 c	24,75 c	17,50 c	14,— c
Liverpool voor Fy Middling	15,01 d ¹	14,61 d ²	14,35 d	11,22 d	11,64 d

¹) 15 Dec. '22. ²) 8 Dec. '22.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 23 Dec. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	3227	2458	2623
„ Atlant.Havens	691	922	693
Uitvoer naar Gr. Brittannië	858	741	896
„ „ 't Vasteland.	1822	2044	1388
„ „ Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	23 Dec. '22	23 Dec. '21	24 Dec. '20
Amerik. havens.....	—	1343	1422
Binnenland.....	—	1583	1564
New York	—	88	23
New Orleans	—	376	458
Liverpool	—	936	974

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
23 Dec. 1922	1.555.000	17.850	2.345.000	22.700	6 1/4
16 „ 1922	1.521.000	17.625	2.318.000	22.500	6 11/32
9 „ 1922	1.496.000	17.625	2.224.000	22.200	6 10/32
23 Dec. 1921	1.823.000	13.950	2.972.000	17.800	7 1/16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
23 Dec. 1922....	67.000	1.745.000	187.000	3.762.000
23 Dec. 1921....	83.000	2.221.000	183.000	4.337.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 December 1922 in duizenden balen.

	1922	1921	1920	1919	1918	
Voorraad in Europa ..	2.253	1.699	2.120	2.218	727	
Stoomend (Brazilië ..	646	433	741	706	127	
n. Europa (Oost-Indië.	22	63	—	49	?	
	2.921	2.195	2.861	2.973	854	
Voorraad Ver. Staten	951	1.298	1.719	1.566	1.229	
Stoomend } naar } Ver.Staten }	Brazilië ..	652	939	628	441	212
	4.524	4.432	5.208	4.980	2.295	
Voorraad in Rio	1.537	1.763	522	463	938	
„ „ Santos..	2.170	2.862	2.692	4.597	7.785	
„ „ Bahia ..	26	55	27	28	64	
Totaal.....	8.257	9.112	8.449	10.068	11.082	
Op 1 November	8.392	8.950	8.053	10.494	11.429	
Op 1 Juli	8.639	8.700	6.750	10.336	11.702	

NEDERLANDSCH-INDISCHE THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)
 (Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 October 1922	51.407
Sedert aangevoerd.....	13.805
	65.212
Sedert afgeleverd	26.393
Voorraad heden	38.819
Waarvan in de eerste hand	12.162

Amsterdam, 30 November 1922.

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 14 December 1922.
 Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

2917, 83/4 kn. Java thee	
3030 „ Sumatra thee	
4729 „ Java thee voor hand. rekening.	
414/2 „ China thee „ „ „	
Totaal.. 10676, 414/2, 83/4 kn. thee.	

15 December 1921:

14853, 20/4 kn. Java thee	
300 „ Sumatra thee	
261 „ ex voorgaande veilingen.	
Totaal.. 15414, 20/4 kn. thee	

Aanbod 1922.	1921	1920
16 veilingen	16 veilingen	14 veilingen
Java thee 142169 kn.	265302 kn.	235917 kn.
Sumatra thee 42320 „	31351 „	14010 „
voor Hand.rek. 9693 „	3525 „	9011 „
Totaal	194182 kn.	300178 kn.
Gem. per veiling..	12136 kn.	18761 kn.

De veiling had een vast en vlug verloop, hoewel eenigszins gedrukt door de algemeene verwachting van de koopers, dat bij de thee aangeboden voor handelaarsrekening, koopjes waren te halen.

Javathee, Oranje Pecco bracht van 2 tot 5 cts. meer op. Pecco, Pecco Souchon en Souchon werden behoudens een enkele uitzondering, 3 à 4 cts. boven taxatie verkocht. Gebroken Pecco, met zeer klein aanbod, bedong circa vorige prijzen.

Gebroken Oranje Pecco, eveneens met een zeer gering aanbod, werd gemiddeld met 5 cts., een mooi partijtje met 10 cts., boven taxatie betaald.

Dust, fannings en gebroken thee circa 4/5 cts. hooger. Sumatra-thee, Oranje Pecco's brachten 2 tot 5 cts. boven taxatie op.

Pecco, Pecco Souchon en Souchon gemiddeld 2 cts.

Gebroken Pecco en gebroken Oranje Pecco liepen van tax. tot 3 cts. daarboven.

Fannings en gebroken thee hadden een avance van 3 tot 5 cts.

De Oranje Pecco's werden 2 cts., doch veelal 4 à 5 cts., de Pecco's en Pecco Souchon's 5 à 6 cts. boven taxatie verkocht.

China-thee, de Moning bedong 2 cts. meer dan tax., de Panyong zelfs 9 cts., daarentegen werden de Kentuck's iets lager afgedaan.

Volgende veiling 11 Januari 1923.

Het aanbod zal in het gunstigste geval circa 10.000 kisten zijn, waarbij een partij China-thee.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 30 November 1922.

Importeurs:	Voorr.		Aanv.		Verk.		Voorr.	
	1 Jan. 1922	30 Nov.	1 Jan. 1922	30 Nov.	1 Jan. 1922	30 Nov.	1 Jan. 1922	30 Nov.
H. G. Th. Crone.....	115	5712	5827	—	—	—	—	—
Edgar & Co.....	—	2445	2445	—	—	—	—	—
Van Eeghen & Co.....	—	8499	8499	—	—	—	—	—
N.V. Handel en Cultuur Mij. q.q. Edgar & Co's Hand.	—	—	—	—	—	—	—	—
Mij. Soerabaja.....	44	4735	4506	273	—	—	—	—
Hnd. Venn v/h. Maintz & Co.	199	1687	1886	—	—	—	—	—
Hand. Verg. Reiss & Co...	—	124	124	—	—	—	—	—
Van Heekeren & Co.	—	2123	2123	—	—	—	—	—
Hoving & Beer.....	157	464	549	78	—	—	—	—
Int. Handel en Crediet Mij.	—	204	204	—	—	—	—	—
Internationale Prod. Cie.	348	1753	2101	—	—	—	—	—
Koning, Teves & Co.	—	827	827	—	—	—	—	—
Landb. Mij. „Geboegan”..	64	88	152	—	—	—	—	—
Mendes, de Jong & Co ...	—	95	95	—	—	—	—	—
A. Merens.....	—	1626	1626	—	—	—	—	—
Mirandolle, Vouïte & Co..	—	14018	13829	189	—	—	—	—
Wm. H. Müller & Co.....	—	1276	1276	—	—	—	—	—
Ned. Mij. v. Overzeehandel	3617	1510	5127	—	—	—	—	—
C. Strauss Evans	—	472	472	—	—	—	—	—
W. Tengbergen & Co.....	—	390	390	—	—	—	—	—
Weise & Co.....	1298	7681	8843	136	—	—	—	—
Zweedsche Oost-Ind. Cie.	173	2368	2541	—	—	—	—	—
Order.....	—	1284	1284	—	—	—	—	—
	6015	59381	64726	670	—	—	—	—

COPRA.

De Copra-markt blijft voortdurend vast gestemd. Het aanbod van de productie-landen blijft zeer gering.

Java f.m.s. f 29,75

Ned.-Ind. f.m.s. „ 29,50

27 December 1922.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
18-23 Dec. 1922	—	—	14 1/2	3/3	28/-	28/-
11-16 „ 1922	—	—	14 1/2	3/4 1/4	27/8	27/8
19-24 Dec. 1921	—	—	4/-	4/-	35/-	35/-
20-25 Dec. 1920	—	—	7/-	7/-	35/-	35/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
18-23 Dec. '22	6/7 1/2	10/3	11/6	11/8	4/9	7/-
11-16 „ '22	7/-	10/1	11/6	11/6 1/2	4/10	7/10
19-24 Dec. '21	6/9	12/3	14/-	13/4 1/2	6/-	9/-
20-25 Dec. '20	11/-	19/-	—	—	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

1) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 KG.

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	November 1922		November 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	36	25.768	31	22.277
Groot-Brittannië	385	328.717	260	174.083
Duitschland....	73	87.938	54	61.254
Noorwegen....	27	50.106	25	42.308
Zweden.....	32	26.229	21	17.553
Denemarken....	2	394	3	2.417
Rusland-Oostz.h.	5	4.130	—	—
Finland.....	8	5.771	9	9.614
België.....	20	38.936	19	20.176
Frankrijk.....	32	25.300	74	60.051
Spanje.....	27	46.845	19	30.415
Portugal.....	15	41.857	3	2.369
Italië.....	4	6.072	18	38.721
Oostenrijk-Hong. Griekenland..	1	953	1	453
South Georgia..	1	1718	—	—
Roemenië, Bulg. And. Midd. Zeeh.	6	12.085	4	7.336
20	43.024	23	49.938	
Over. Wk. Afrika	4	9.355	4	6.549
Zuid-Afrika....	2	9.955	7	21.315
Voor-Indië....	8	30.030	6	20.557
Achter-Indië...	1	3.476	2	8.735
Ned. Oost-Indië	6	21.357	8	28.322
And. Aziat. hav.	8	33.833	14	65.395
Australië.....	8	39.125	3	9.730
Vereen. Staten..	48	201.107	41	160.671
Canada.....	13	43.097	14	45.783
Midden-Amerika	2	6.560	—	—
Ned. West-Indië- Ned. Antillen	2	2.782	—	—
Brazilië.....	3	9.271	1	927
Argent., Uruguay	10	32.677	7	19.123
Chili.....	—	—	1	3.127
Spitsbergen....	—	—	1	165
Totaal....	809	1.884.68	673	929.364
Periode 1 Jan.— 30 November 1)	8.629	12.317.269	8.691	11.375.387
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	231	339.081	187	269.952
Britische.....	282	387.500	221	283.832
Duitsche.....	118	120.050	84	59.139
Noorsche.....	42	55.664	34	51.918
Belgische.....	2	5.035	6	4.794
Fransche.....	35	42.805	52	44.697
Zweedsche.....	27	28.599	15	11.618
Deensche.....	5	10.712	3	4.446
Vereen. Staten..	20	72.103	20	80.492
Andere.....	47	126.919	51	118.476
Totaal....	809	1.884.68	673	929.364

1) 1913, 10.555 schepen met 12.837.792 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur Maassluis.)

DELFIJL.

Landen van herkomst	October 1922		October 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	—	—	2	361
Groot-Brittannië	4	5.012	3	1.975
Duitschland....	6	979	7	594
Zweden.....	6	1.034	27	5.646
Denemarken....	1	60	2	466
Rusland-Oostz.h.	2	1.067	3	2.777
Finland.....	4	912	6	1.785
Totaal....	23	9.064	50	13.604
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	10	5.612	10	2.647
Britische.....	—	—	2	648
Duitsche.....	10	2.816	24	5.209
Zweedsche.....	3	636	12	2.410
Deensche.....	—	—	2	2.690
Totaal....	23	9.064	50	13.604

(A. van Dijk.)

